

## LIETUVOS PREZIDENTAS SU NATO GENERALINIŲ SEKRETORIUMI APTARĖ NELEGALIOS MIGRACIJOS SITUACIJĄ LIETUVOS – BALTARUSIJOS PASIENYJE

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda telefonu kalbėjosi su NATO Generaliniu Sekretoriumi Jensu Stoltenbergu ir aptarė naujausią situaciją bei galimus Aljanso veiksmus atremiant hibridinę nelegalios migracijos ataką prie rytinės NATO sienos. Sutariama, kad Baltarusijos režimas prieš Lietuvą ėmėsi hibridinės atakos, organizuodamas nelegalių migrantų srautą per Lietuvos sieną.

Šalies vadovas pažymėjo, kad Lietuvai atrandant būdų atremti Baltarusijos režimo vykdomą hibridinę ataką, šis dirbtinai sukurtą nelegalių migrantų srautą mėgina nukreipti ir į kitas NATO rytinio pakraščio valstybes.

Prezidentas su J. Stoltenber-

gu aptarė ir saugumo situaciją regione vykstančių Rusijos ir Baltarusijos karinių pratybų „Zapad 2021“ kontekste. Akcentuota, kad Aljansas turi išlikti itin budrus ir būti pasirengęs galimiems incidentams.

Prezidentas informavo NATO vadovą, kad Lietuva svarsto galimybę oficialiai kreiptis į Aljansą, prašydama atsiųsti į šalį NATO Kovos su hibridinėmis grėsmėmis paramos grupę.

NATO vadovas Jensas Stoltenbergas patikino Prezidentą, kad Aljansas atidžiai stebi situaciją prie rytinės NATO sienos ir yra pasirengęs atitinkamai projektuoti atsako scenarijus ir skirti visas reikiamas priemones saugumui regione užtikrinti.

*Prezidento komunikacijos grupė, 2021-08-09*



Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda su NATO Generaliniu Sekretoriumi Jensu Stoltenbergu (dešinėje). NATO

## SUSITIKIME SU JAV AMBASADORIUMI – TOLIMESNIO BENDRADARBIAVIMO NETEISĖTOS MIGRACIJOS SUVALDYMO SRITYJE KLAUSIMAS

Rugpjūčio 11 d. Lietuvos vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė ir viceministras Arnoldas Abramavičius susitiko su Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) ambasadoriumi Lietuvoje Robert S. Gilchrist. Susitikimo metu buvo aptarta susidariusi situacija Lietuvos – Baltarusijos pasienyje ir tolimesnio bendradarbiavimo su JAV galimybės.

„Jūsų dėmesys dabartinei situacijai Lietuvoje itin svarbus. Anksčiau tokio migracijos antplūdžio nesame patyrę, tačiau ši situacija susijusi ne tik su migracija – mes susiduriame su hibridiniu karu, kuris nukreiptas ne tik prieš Lietuvą, bet ir prieš visą Vakarų demokratinį pasaulį. Tai įrodo ir vakar dienos riaušės prie Lietuvos Respublikos Seimo. Todėl labai vertiname ES ir NATO sąjungininkių bendradarbiavimą ir paramą, nes tik taip galime pa-

siekti tvarių rezultatų“, – teigė vidaus reikalų ministrė.

Susitikimo metu vidaus reikalų ministrė pristatė naujas priemones, kurių ėmėsi Lietuva, siekiant stabilizuoti situaciją. Nuo rugpjūčio 2 d. migrantai gali kirsti valstybės sieną tik per pasienio kontrolės punktus. Padėtis vis dar kelia nerimą, tačiau pradėjus taikyti šią priemonę pastebimi teigiami požymiai, sumažėjo neteisėtai kertančių Lietuvos – Baltarusijos sieną asmenų skaičius.

Ministrė A. Bilotaitė taip pat išreiškė padėką JAV Vyriausybei už siūlomą pagalbą atliekant neteisėtai atvykusių migrantų patikrą.

„Lietuvai labai svarbi tiek politinė, tiek finansinė, tiek techninė parama. Praktinis bendradarbiavimas su JAV institucijomis atliekant migrantų patikras padeda siekiant

užtikrinti aukščiausią įmanomą saugumo lygį dabartinėje situacijoje“, – dėkojo vidaus reikalų ministrė.

J.E. JAV ambasadorius R. Gilchrist pažymėjo, kad neseniai lankėsi pasienyje su Baltarusija, todėl supranta situacijos sudėtingumą. A. Bilotaitė su JAV ambasadoriumi taip pat aptarė kitas galimas paramos formas ir priemones.

„Reikia pripažinti, kad Lietuvos valstybės sienos apsaugos, policijos ir kitų institucijų pareigūnai puikiai dirba savo darbą. JAV pasirengusi teikti Lietuvai reikiamą paramą“, – kalbėjo ambasadorius.

2021 m. neteisėtai atvykusių per sieną su Baltarusija skaičius siekia 4115. Šiomet neteisėtai atvykstančiųjų skaičius padidėjo 55 kartus, palyginti su praėjusiais metais, ir 110 kartų, palyginti su 2019 m.

*LR VRM*



Lietuvos vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė ir Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) ambasadorius Lietuvoje Robert S. Gilchrist. LR VRM

## BALTIJOS ŠALIŲ IR LENKIJOS PARLAMENTŲ UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETŲ PIRMININKAI PRIĖMĖ PAREIŠKIMĄ DĖL BALTARUSIJOS LAISVĖS



Vizitas Lietuvos pasienyje.

*L. Plyniuvienės nuotr.*

Rugpjūčio 9 d. Lietuvoje su solidarumo ir palaikymo misija nelegalios migracijos krizės akivaizdoje viešėjo Estijos Respublikos Rygikogo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Markas Mihkelsonas (Marko Mihkelson) ir Latvijos Respublikos Saeimos Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Rihardas Kolas (Rihards Kols).

Baltijos šalių parlamentų užsienio reikalų komitetų pirmininkai lankėsi Medininkuose, padėjo gėlių prie memorialo Medininkų žudynių aukoms atminti, susitiko su pasienio pareigūnais ir susipažino su jų darbu prie valstybės sienos linijos su Baltarusijos Respublika, apsilankė Padvarionių pasienio užkardoje, Pasieniečių mokykloje, kur susipažino su nelegalių migrantų apgyvendinimo sąlygomis. Užsienio reikalų komitetų vadovai susitiko su Ministrės Pirmininkės patarėjais, užsienio reikalų ministru Gabrielium Landsbergiu ir apsilankė Valstybės saugumo departamente.

Rugpjūčio 9 d., minint pir-

mąsias suklastotų prezidento rinkimų Baltarusijoje metines, Lietuvos, Latvijos ir Estijos parlamentų užsienio reikalų komitetų pirmininkai, kartu ir prisijungus Lenkijos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkui, buvusiam Seimo Maršalui Marekui Kučinskiui (Marek Kuchciński), paskelbė bendrą pareiškimą dėl Baltarusijos laisvės.

Pareiškime tarptautinė bendruomenė raginama išlaikyti deramą dėmesį Baltarusijos žmonių laisvės siekiui, dėti pastangas išlaisvinant politinius kalinius, numatyti naujas ekonomines sektorines sankcijas, patraukti atsakomybėn visus prisidedančius prie nelegalios migracijos srautų per Baltarusiją, atriboti nuo Europos Sąjungos finansinių šaltinių (lizingo) Baltarusijos oro navigacijos kompaniją „Belavia“. Baltijos šalių parlamentų užsienio reikalų komitetų pirmininkai taip pat ragina tarptautinę bendruomenę reikalauti surengti naujus Baltarusijos prezidento rinkimus. LRS

## ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Į Seimą darbuotojams ir lankytojams nuo rugpjūčio 23 dienos bus galima įeiti tik su galimybių pasu ar neigiamu koronaviruso testu, o Seimo nariams bus taikoma išimtis, patvirtino Seimo valdyba. Seimo pirmininkė **Viktorija Čmilytė-Nielsen** per Seimo valdybos posėdį rugpjūčio 13 d. sakė, kad reikalavimas dėl galimybių paso Seimo nariams yra rekomendacinis, nes valdyba neturi įgaliojimų parlamentarams užverti duris į jų darbo vietą. Seimo valdyba taip pat papildė vienkartinį leidimų išrašymo tvarką, suteikdama galias kancleriui tokių leidimų išdavimą apriboti.

**Byloje dėl riaušių** prie Seimo rūmų yra 19 nukentėjusiųjų, o iš visuomenės plaukia pranešimai policijai – filmuota medžiaga, padėkos riaušes malšinusiems pareigūnams. Byloje kol kas įtariamaisiais pripažinti 26 asmenys, devyni iš jų suimti, kitiems skirtos švelnesnės kardomosios priemonės. Apie 5 tūkst. žmonių rugpjūčio 10 d. buvo susirinkę prie Seimo Vilniuje išreikšti nepritimą Vyriausybės planuojamiems ribojimams, skirtiems imuniteto nuo koronaviruso neturintiems ir nesitestuojantiems žmonėms. Pasibaigus Seimo posėdžiui dalis protestuotojų užtvėrė išėjimus iš parlamento rūmų bei išvažiavimą iš vidinio Seimo kiemo. Pareigūnams ėmus juos atitraukti nuo pastato, kilo riaušės – į pareigūnus mėtyti buteliai, signalinės raketos, prieš protestuotojus panaudotos ašarinės dujos.



Vilniuje prelatas V. Kulbokas iššventintas į vyskupus. *D. Umbraso/LRT nuotr.*

**Rugpjūčio 14 d.** Vilniuje prelatas **Visvaldas Kulbokas** priėmė vyskupo šventimus. Išskilmės vyko Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, joms vadovavo Vatikano valstybės sekretorius kardinolas **Pietras Parolinas**. Ceremonijoje taip pat dalyvavo prezidentas Gitanas Nausėda su sutuoktine, premjerė Ingrida Šimonytė, buvęs Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. Šių metų birželio 15 dieną popiežius Pranciškus išrinko prelatą V. Kulboką tituliniu Martanos arkivyskupu ir paskyrė apaštalinium nuncijumi Ukrainoje.

**Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto** (NSGK) pirmininkas **Laurynas Kasčiūnas** sako iš Valstybės saugumo departamento (VSD) gavęs informaciją, kad kai kurie parlamentarai koordinavo riaušinių prie Seimo veiksmus. Jiems už tai grėstų apkalta. Kas tokie – komiteto pirmininkas neatskleidžia. Neoficialiomis žiniomis, parlamentinio tyrimo dėl to gali sulaukti **Petras Gražulis**.

**Kontrabandos srautas** geležinkelio transporte nesilpnėja – rugpjūčio 12 d. vakarą Lietuvos muitinės pareigūnai Stasylių geležinkelio poste sulaukė nelegalių rūkalų siuntą, rastą baltarusiškų trąšų krovinyje. Tai jau ketvirtas kontrabandos sulaikymas Stasylių geležinkelio poste šį mėnesį: iš viso į pareigūnų rankas pateko 329 dėžės (164 tūkst. pakelių) cigarečių, o bendra sulaikytų rūkalų vertė – 571 tūkst. eurų.

**Vilniaus televizijos bokšto rekonstrukcija** įsibėgėja – planuojama, kad šiemet pradėta jo atnaujinimą pavyks baigti 2024 metais. Telecentras į rekonstrukciją ketina investuoti 15 mln. eurų. Skaičiuojama, kad visos bokšto veiklos po to per metus generuos iki 3,7 mln. eurų pajamų. Vilniaus TV bokštą kasmet aplanko vidutiniškai per 120 tūkst. lankytojų. Tikimasi, kad po rekonstrukcijos jų skaičius sieks 200 tūkst.

**Visuomenininkas Andrius Tapinas** pralaimėjo bylą prieš Seimo narį **Petrą Gražulį**, skelbia *alfa.lt*. Nurodoma, kad bylą išnagrinėjęs Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjas Igoris Kasimovas priėmė sprendimą A. Tapino ieškinį atmesti kaip nepagrįstą. A. Tapinas, kad kreipėsi į teismą dėl Seimo nario pasisakymo. 2020 m. gruodžio pradžioje, kai per nuotolinį parlamento Kultūros komiteto posėdį šalia P. Gražulio pasirodė pusnuogis vyras, Seimo narys viešojoje erdvėje teigė, kad vyriškis – A. Tapinas. Teisme A. Tapinas siekė, kad P. Gražulis viešai tai paneigtų. Jis taip pat siekė, kad būtų priteista 10 tūkst. eurų iš P. Gražulio neturtinės žalos atlyginimui bei bylinėjimosi išlaidos.

*Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus*

## AFGANISTANE TALIBANAS ARTĖJA PRIE KABULO



Afganistane talibano kovotojai užima miestą po miesto be didesnio pasipriešinimo.

*Stop kadras*

Talibanas rugpjūčio 14 d. toliau stiprino savo pozicijas aplink Kabulą, nuo kovotojų besitraukiantys pabėgėliai užplūdo Afganistano sostinę, o JAV jūrų pėstininkai buvo pasiūsti į šį miestą prižiūrėti evakuacijos operacijų.

Talibams užėmus antrąjį ir trečiąjį pagal dydį Afganistano miestus Kabulas faktiškai buvo apsuptas. Sostinė lieka paskutinis prieglobstis vyriausybės pajėgoms, kurios kitur islamistams kovotojams priešinosi menkai arba pasitraukė be kovos.

Kovotojai dabar įsitvirtinę vos už 50 km nuo Kabulo, todėl Jungtinės Valstijos ir kitos šalys skuba oru evakuoti savo piliečius iš Afganistano sostinės, baiminantis, kad gali prasidėti didelio masto šturmas.

Apie smarkias kautynes pranešama iš Mazari Šarifo – izoliuoto tebesipriešinančio šiaurinio miesto, kur karo vadas ir buvęs viceprezidentas Abdul Rashidas Dostumas sutelkė jam ištikimas sukarintas pajėgas, griežtai nusistačiusias prieš Talibaną.

Vieninteliai dar neužimti svarbūs miestai yra Džalalabadas, Gardezas ir Chostas, tačiau mažai tikėtina, kad jie dabar atkakliai priešinsis.

JAV ambasada buvo įsakyta pradėti naikinti konfidencialią medžiagą. Į Kabulą taip pat atvyko pirmieji iš 3 000 amerikiečių karių, turinčių užtikrinti oro uosto saugumą ir padėti organizuoti evakuaciją.

Virtinė šalių, įskaitant Jungtinę Karalystę, Vokietiją, Daniją ir Ispaniją, penktadienį paskelbė išgabensiančios savo ambasadų darbuotojus.

Tarp Kabulo gyventojų ir dešimčių tūkstančių žmonių, pastarosiomis savaitėmis atvykusių į sostinę ieškoti prieglobsčio, vyravo sąmyšis ir baimė dėl ateities.

Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Antonio Guterresas (Antoniju Guterišas) savo ruožtu pareiškė esąs „giliai sujaudintas“ pranešimų apie blogą elgesį su moterimis Talibano jau užimtose teritorijose. Per kovotojų ankstesnio valdymo laikotarpį 1996–2001 metais Afganistanui buvo primestas itin brutalus islamistinis režimas.

„Ypač šiurpina ir drasko širdį matant pranešimus, kad sunkiai iškovotos Afganistano mergaičių ir moterų teisės dabar atimamos“, – kalbėjo A. Guterresas.

Talibano puolimo mastas ir sparta apstulbino afganistaniečius ir JAV vadovaujamą aljansą, skyrusį milijardus šiai šaliai, kai Talibano režimas buvo nuverstas per karinę intervenciją po Rugsėjo 11-osios atakų Jungtinėse Valstijose prieš 20 metų.

Artėjant JAV prezidento Joe Bideno nustatytam galutiniam terminui išvesti paskutines amerikiečių pajėgas iš Afganistano, talibams pasidudavo pavieniai afganistaniečiai kariai, daliniai ir net ištisos divizijos. Tokiu būdu į kovotojų rankas patenka vis daugiau transporto priemonių, ginkluotės ir karinės įrangos, leidžiančios jiems dar labiau spartinti savo žaibišką puolimą.

Nors vyksta karštligiška evakuacija, J. Bideno administracija toliau tvirtina, kad scenarijus, jog Talibanas visiškai perims valdžią Afganistane, nėra neišvengiamas.

„Kabului šio metu nėra iškilęs betarpiškas pavojus“, – rugpjūčio 13 d. teigė Pentagono atstovas Johnas Kirby, nors ir pripažino, kad Talibano kovotojai „stengiasi izoliuoti“ miestą.

Talibano puolimas pastarosiomis dienomis spartėjo – buvo užimtas šiaurėje esantis Herato miestas, o praėjus vos kelioms valandoms buvo pa-

skelbta, kad kovotojai perėmė kontrolę ir Kandahare, šios grupuotės dvasiniame loššyje šalies pietuose.

Kandaharo gyventojas Abdul Nafi sakė *AFP*, kad padėtis mieste rami, vyriausybės pajėgoms pasitraukus į netoliese esančias bazes, kur jos derasi dėl kapituliacijos sąlygų.

„Išėjęs į lauką ryte mačiau baltas Talibano vėliavas daugumoje miesto aikščių, – pasakojo jis. – Atrodė, tarsi tai būtų pirmoji Id [al Adhos, Aukojimo šventės] diena.“

Talibaną remiančiose paskyrose socialiniuose tinkluose buvo skelbiama apie didžiulį karo grobį, patekusį į kovotojų rankas. Nuotraukose ir vaizdo įrašuose matyti šarvuotosios mašinos, sunkioji ginkluotė ir netgi bepilotė skraidyklė, užgrobtos talibų karinėse bazėse, kai iš jų buvo išstumtos vyriausybės pajėgos.

Herate talibai sučiupo veteraną karo vadą Ismailą Khaną (Ismailą Chaną), 2001 metais padėjusį JAV pajėgoms nuversti Talibano režimą, o pastaruoju metu kartu su jam ištikimų sukarintų grupių kovotojais vadovavusį šios provincijos sostinės gynybai.

Logaro provincijos sostinė Pole Alamas tapo paskutiniu nuotoliniu talibams atitekusi miestu.

Per JAV vadovaujamą evakuaciją stengiamasi išgabenti tūkstančius žmonių, įskaitant ambasadų darbuotojus, taip pat afganistaniečius ir jų šeimas, bijančius talibų keršto už jų darbą vertėjais arba kitokią pagalbą Jungtinėms Valstijoms.

J. Kirby sakė, jog didžioji dalis evakuaciją organizuojančių karių bus sutelkti sekmadienį ir kad bus galima išskraidinti iš Afganistano tūkstančius žmonių per dieną.

„Pajėgumai nesukels rūpesčių“, – teigė jis. **LRT**

**LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS**  
**THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER**

**DIRVA**

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: [dirva@ix.netcom.com](mailto:dirva@ix.netcom.com)

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

**Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president**

**Gediminas Markevičius, redaktorius / editor**

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: [dirva.redaktorius.chicago@gmail.com](mailto:dirva.redaktorius.chicago@gmail.com)

**DIRVA (USPS 157-580)**

Postmaster: Send address changes to DIRVA  
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašinių nespausdiname.

## NAUJIENOS IŠ HIBRIDINIO KARO

Socialiniame tinkle „Facebook“ Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas (rugpjūčio 9 d., – red.) parašė: „Šiandien Lietuvos Respublikos Prezidento G. Nausėdos pokalbyje su NATO vadovu J. Stoltenbergu nuskambėjo ir svarbus akcentas - kad Lietuva svarsto galimybę oficialiai kreiptis į Aljansą, prašydama atsiųsti į šalį NATO Kovos su hibridinėmis grėsmėmis paramos grupę.“

Pastarąjį mėnesį įvyko platus informacijos pasikeitimas su NATO apie saugumo situaciją regione bei LT-BLR pasienyje. Gauta ir kita reikšminga sąjungininkų parama nelegalios migracijos sukeltų problemų valdymui.

NATO vadovas patvirtino, kad Aljansas atidžiai stebi situaciją prie rytinės NATO sienos ir yra pasirengęs atitinkamai projektuoti atsako scenarijus bei skirti visas reikiamas priemones saugumui regione užtikrinti. Tai svarbios žinios ir konsultacijų su sąjungininkais rezultatas.”

Ši ministro žinutė svarbi keliais aspektais – Lietuvos žmonės turi žinoti, kad Lietuvos narystė Aljanse yra „neveltui“, kad Lietuva tikrai nėra ir nebus palikta viena prieš agresorius iš rytinio Lietuvos pasienio. Kartu tai ir žinutė Lietuvos „penktajai kolonai“, žygiuojančiai kremliaus nurodyta kryptimi su visokiais „šeimų maršais“, „nacionaliniais susivienijimais“ ir „sirijais“.

Štai rodo Lietuvos televizija žinias, iš kurių supranti, kad Irake propagandinę kovą laimi Rusija: pagrindinėje nelegalių tiekimo į Lietuvą šalyje dominuoja Rusijos ir Baltarusijos propagandos pateikiamos versijos apie padėtį Lietuvoje, o Lietuvos pateikiama informacija menkai tegirdima... Be abejo, Rusijos ir Baltarusijos propaganda rašo, kad migrantai Lietuvoje mušami šautuvų buožėmis, pjudomi šunimis, visaip skriaudžiami, žodžiu, tai, ką su pačių prisivežtais nelegaliais daro Baltarusija, pateikiama kaip Lietuvos! Deja, bet tokias melagienas paneigti tokiu pat plačiu mastu Lietuva neturi galimybių. Žinoma, kai kas pasakys, kad tokios žinios visai naudingos, nes atgrasins ketinusius traukti į Europą „Lukašenkos maršrutu“, tačiau taip nemano Kremliaus propagandistai, šiuo metu siekiantys sukelti irakiečių neapykantą Lietuvai, kuri nežinia kuo gali išvirsti Lietuvoje sulaikytų nelegalių stovyklose.

Nepaisant šios nelinksmos tiesos, galima pasidžiaugti Lietuvos užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio darbo rezultatais – dideliu jo niekintojų ir piktavalių (šūkavusių, kad ministro vizitas tik išprovokavo papildomus skrydžius) liūdesiui, Irakas paskelbė sustabdantis lėktuvų skrydžius į Minską, kuriais Lukašenkos privilioti skrido būsiami Lietuvos ir ES sienos kirtimo nelegalai. O jei koks orlaivis ir atskris, tai su vienu tikslu – parsigabenti į Iraką Lukašenkos apgautus tėvynainius. Tiesa, pasigirdo žinių, kad apsigalvojusiems nebekirsti Lietuvos sienos ir panorusiems grįžti namo irakiečiams A. Lukašenkos režimas visaip trukdo. „Mūsų žiniomis, didelei daliai migrantų, esančių Baltarusijos teritorijoje, tiesiog neleidžiama grįžti į Bagdadą. Tai kelia didelį susirūpinimą, manau, kad tarptautinės organizacijos turėtų kreipti savo akis ten, šalia to, kad stebi situaciją pas mus“, – situaciją komentavo užsienio reikalų G. Landsbergis.

## PASITIKĖKIME DEMOKRATIJA

Demokratija turi nemažai silpnųjų. Pirma, ji gali atrodyti chaotiška. Kadangi sprendimų priėmimo procese dalyvauja daugybė įvairiai mąstančių veikėjų, ima atrodyti, jog bendras sutarimas neįmanomas. Juo labiau, kad diskusijose verda aistros, liejasi kritika, neišvengiama ir kandžių replikų.

Antra, toks chaotiškumas gali sąlygoti uždelstus veiksmus. Demokratinė sistema nėra natūraliai pritaikyta spartiems žingsniams. Norint suderinti vieną ar kitą sprendimą, reikia „įjungti“ didžiulį biurokratinį aparatą, suderinti teisės aktus, informuoti visuomenę. Paprastai tariant, skaidrumo ir atvirumo užtikrinimas reikalauja laiko.

Galima demokratija nuolat abejoja savimi. Nėra lengva išsaugoti sistemą, kuri remiasi žmogaus teisėmis, žodžio ir sąžinės laisvės principais, konkurencingais rinkimais. Juk demokratija – prieš šimtmečius aprašyta, bet palyginti neseniai valstybių tarpe išivyravusi valdymo forma. Tuo tarpu tiro-

nijos persekioja žmoniją per amžių amžius. Todėl iškilus krizėms imama abejoti, ar tai nėra demokratijos pabaiga. Ne veltui ir šiandien knygynuose rastume daugybę knygų, kurių pavadinimai skambiai pranašauja demokratijos žlugimą.

Ir visgi praktika rodo, jog demokratijos anaipol nėra beviltiškos. Antrajame pasauliniame kare laisvojo pasaulio valstybės nukovė tironijas. Šaltojo karo metais – taip pat.

Net ir COVID-19 pandemija nerodo, kad yra priešingai. Teoriškai manyta, kad autokratijos viruso plitimą suvaldys geriau. Juk diktatoriams tereikia trenkti kumščiu per stalą ir viskas stebuklingai išsprendžia.

Neseniai Misisipės universitete atliktas tyrimas tokią tezę paneigė. Autokratinės sistemos, vertinant pandemijos atvejų skaičių, mirtis ir kitus kriterijus, kol kas nepasirodė geriau, nei demokratijos. Rezultatai – įvairialypiai. Yra sėkmingesnių demokratiškesnių pandemijų

suvaldymo pavyzdžių, yra ir prastesnių. Bet neretai viešai skambantis teiginys, jog būtina atsakyti principinių demokratijos nuostatų mainais į esą greitą ir efektyvų grėsmės suvaldymą, neturi pagrindo.

Tai turėtų būti įspėjimas nepasiduoti pagundai įtikėti, kad sudėtingas problema galima spręsti vien pirštais spragtelėjus. Ar juo labiau patikėti tais, kurie tą žada. Jokia visuomenė nėra tokia vienalytė, kad nekiltų aršūs ginčai dėl geriausių išeičių ar vertybinių dalykų. Demokratija leidžia tokioms diskusijoms vykti ir galiausiai, po ilgo ir ne visada malonaus proceso, sudaro prielaidas tvariam sprendimui. Tuo metu autokratija sukuria greito sprendimo iliuziją, bet klijaujasi kitaminčių represavimu.

Demokratija anaipol nėra tobula. Ji reikalauja laiko, brandos ir pastangų. Bet kaip kadaise sakė Vinstonas Čerčilis, geresnio valdymo būdo sukurti kol kas nepavyko. O juk sukurti daug sudėtingiau, nei sugriauti.

*Linas Kojala, politologas*

## LATVIJOS PASIENIEČIAI NESIILEIDŽIA

Latvijos pasieniečiai per pastarąsias 24 valandas neleidė į šalį iš Baltarusijos teritorijos 71 nelegalaus migranto. Tokius duomenis rugpjūčio 14 d. paskelbė Latvijos valstybinė pasienio apsaugos tarnyba.

Už neteisėtą Latvijos ir Baltarusijos sienos kirtimą pastarąją parą buvo sulaikytas vienas žmogus. Latvijos pareigūnai jo nestabdė dėl humanitarinių priežasčių, kadangi sieną kirtusi moteris akivaizdžiai buvo neįgali. Tad ji yra vienintelis žmogus, sulaikytas už neteisėtą sienos su Baltarusija kirtimą nuo rugpjūčio 11 d., kai pasienyje buvo paskelbta nepaprastoji padėtis.

Gynybos ministerijos portalas „Sargs.lv“ paskelbė Latvijos pasieniečių nufilmuotus vaizdo įrašus, kuriuose matyti, kad Baltarusijos kariškiai lydi nelegalius migrantus prie Latvijos sienos ir neleidžia jiems grįžti į Baltarusijos teritoriją. *ELTA*

## „IRAQI AIRWAYS“ STABDO SKRYDŽIUS Į BALTARUSIJĄ

Irako oro linijos („Iraqi Airways“) mėnesiui laiko stabdo skrydžius į Baltarusiją, rugpjūčio 14 d. tviteryje skelbia kanalas „Nexta“.

„Oro linijos teigia, kad dėl Europos Sąjungos spaudimo, užsiims tik irakiečių evakuacijos skrydžiais iš Baltarusijos“, – rašoma tviteryje. *ELTA*

Deja, bet tokių trukdytojų, dirbančių A. Lukašenkos naudai, turime ir mes Lietuvoje – prisiminkime kelio į Rūdininkų poligoną blokuotojus, mitinguotojus prie Seimo su šūkiu „šalin vyriausybę!“ ir t. t. Galų gale, ką ten rėksniai prie Seimo, jei net buvęs užsienio reikalų ministras Audronis Ažubalis papostringauja, kad reikia keisti kelis ministrus, neva „nesusitvarkančius su pareigomis“... Dar galima suprasti, kodėl taip kalba „kremliaus projektu“ vadinamas rusiškų trąšų magnatas Ramūnas Karbauskis, bet kad TS-LKD senbūvis?! Kas tai - trumpalaikis sveiko proto netekimas, nepatenkintų ambicijų proveržis ar tiesiog nusišnekėjimas?

O juk Ingridos Šimonytės Vyriausybė dirba kaip niekada sunkiu valstybei laiku – vėl kylančios koronos pandemijos ir hibridinio karo akivaizdoje! Štai kaip Vyriausybės pastutinių savaičių darbą įvertino europarlamentaras Andrius Kubilius: „Vyriausybė priėmė esminius sprendimus ir pradėjo juos įgyvendinti:

- priimtas sprendimas dėl „Push back“ procedūros įgyvendinimo pasienyje: pasieniečiai pradėjo grąžinti daugumą pabėgėlių atgal į Baltarusiją;

- Vyriausybė apsisprendė dėl neįveikiamos tvoros infrastruktūros bei jos statybos Baltarusijos pasienyje ir pratęsė skubų Concertinos tvoros įrengimą;

- Lietuvoje pradėtos įrenginėti modulinės patalpos ilgesnio laikotarpio nelegalių pabėgėlių apgyvendinimui;

- Vyriausybė pravedė derybas ir sutarė su atsakingais ES komisarais ir kitais pareigūnais dėl būtinų veiksmų ir priemonių, stiprinant ES sienos apsaugą;

- tiek Lietuvos, tiek ES pastangomis pasiekta, kad skrydžiai iš Irako yra sustabdyti ir Irakas siunčia tuščius lėktuvus į Minską tam, kad padėtų į Iraką grįžti suklaidintiems Irako piliečiams;

Bet kuriai Vyriausybei tokia savaitė, tokiomis krizės aplinkybėmis, su tokiais sprendimais ir tokiais rezultatais, būtų objektyviai vertinama kaip sunkių, bet įveiktų iššūkių savaitė. Ir būtų vertinama kaip didelė sėkmė.”

Beje, čia nepaminėta sėkminga sveikatos apsaugos ministerijos veikla stabdant koronos pandemiją. (Ir jei ne piktnaudžiavimas demokratija, kuria prisidengia vakcinacijos priešrinkimai, jau galėtume mėgautis visaverčiu, iki pandemijos buvusiu gyvenimu, deja, „delta“ atmaina, į kurią per nepasiskiepijusius žmones mutavo koronos virusas, vėl spaudžia mus į kampa.)

Tik piktavaliai ir Lietuvos priešai gali prieštarauti tokiam I. Šimonytės Vyriausybės darbo vertinimui! *Kęstutis Šilkūnas*

## LIETUVOS PREMJERĖ PASVEIKINO SUSIRINKUSIUS Į LIETUVOS TREMTINIŲ, POLITINIŲ KALINIŲ IR LAISVĖS KOVŲ DALYVIŲ SĄSKRYDĮ



Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė dalyvavo tradiciniame Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydyje „Su Lietuva širdy“.

LRV

Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė dalyvavo tradiciniame Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydyje „Su Lietuva širdy“.

Pasak Vyriausybės vadovės, sąskrydis Ariogaloje visada yra išskirtinės svarbos įvykis, nes čia renkasi žmonės, nešiojantys Lietuvą širdyje, o „Tautiškos giesmės“

žodžiai apie stiprybę, kurios semiamasi iš praeities, šiame renginyje virsta įkvepiančia tikrove.

„Čia susirinko žmonės, kurie žino, kad žodis turi svorį,

todėl negalima bet ko vadinti tremtimi, genocidu, Holokaustu ar kitais baisiais dalykais, su kuriais tikri žmonės gyvenime yra susidūrę ir iki šiol nešiojasi šių baisių įvykių žaizdas“, – sakė premjerė.

I. Šimonytės įsitikinimu, nors jau virš trisdešimt metų gyvename nepriklausomoje valstybėje, tačiau, deja, sunkių išbandymų debesys virš Lietuvos vis dar labai grėsmingi. Ypač pavojinga tai, kad mus bandoma suskaldyti, supriešinti, vykdomas intensyvus informacinis karas. Pabrėžta, kad Lietuva taip pat yra viena pirmųjų pasaulio valstybių, prieš kurią pritaikyta ypatingai ciniška agresijos forma – sukurtas nelegalios migracijos srautas, kuriuo siekiama priversti atsisakyti pagarbos esminėms laisvos šalies vertybėms, kurios „patrankų mėsa“ – gyvi žmonės.

„Esate žmonės, kurie daug

iškentė, buvote grūdinami itin sudėtingais išbandymais, bet niekada neatsitraukėte nuo tarnystės Tėvynei ir neišsivadėjote meilės Lietuvai. Jūsų kova padėjo pamatus Sąjūdžiui ir nepriklausomos valstybės atkūrimui. Jūsų patirtis ir išmintis labai reikalingos ir dabar“, – sakė I. Šimonytė.

Premjerė teigė neabejojanti, kad šiandien diktatoriškai Rytuose bando primesti sukarikatūrinto patriotizmo jauką, manipuliuoja žmonių baimėmis. Taip daroma niekaip negalint atleisti Lietuvai už tai, kad ši pirmoji išsivadavo iš Sovietų Sąjungos, tvirtai pasirinko Vakarų geopolitinę kryptį ir grįžo į Europos namus, taip pat už tai, kad, prisimindami savo patirtas kančias ir kovą už laisvę, stengiamės padėti ukrainiečiams, kartvelams, baltarusiams ir visiems kitiems, kurie bunda ar trokšta pabusti iš besitęsiančio sovietmečio letargo.

LRV

### MINISTRAS G. LANDSBERGIS TELEFONU KALBĖJOSI SU JAV VALSTYBĖS DEPARTAMENTO ATSTOVE W. R. SHERMAN

Rugpjūčio 13 dienos vakare užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis telefonu kalbėjosi su Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) Valstybės sekretoriaus pavaduotoja Wendy Ruth Sherman. Pokalbio metu aptarti dvišaliai ir daugiašaliai saugumo politikos bei ekonominio bendradarbiavimo klausimai, strateginės partnerystės plėtojimas.

Pokalbyje aptarta politinė padėtis Baltarusijoje, patvirtinant bendrą Lietuvos ir JAV paramą Baltarusijos demokratiniam judėjimui ir dar kartą paraginant Aliksandro Lukašenkos režimą nedelsiant nutraukti neteisėto migrantų srauto per Baltarusijos sieną organizavimo kampaniją.

Ministras pabrėžė, kad Lietuvos vyriausybė sieks gilinti abipusiu interesu ir vertybėmis grįstą partnerystę su JAV, glaudesnius santykius su JAV laikydama vienu iš savo svarbiausių prioritetų. Pokalbio metu pažymėta, kad Lietuva

kartu su JAV sieks ir toliau stiprinti transatlantinę partnerystę NATO aljanse ir gilinti JAV ir Europos Sąjungos (ES) bendradarbiavimą, taip pat ir Kinijos klausimu bei Lietuvos siekiu plėtoti abipusiai naudingus ryšius su Taivanu.

Aptariant Lietuvos ir JAV bendradarbiavimo Indijos ir Ramiojo vandenyno regione galimybes, ministras G. Landsbergis pabrėžė, kad įgyvendinant Lietuvos vyriausybės programą, bus siekiama plėtoti Lietuvos verslui palankias galimybes, atveriant naujas rinkas šiame regione, kuriame sukuriama daugiau kaip 60 proc. viso pasaulio BVP.

G. Landsbergis taip pat pabrėžė, kad kartu su JAV sieks įgyvendinti išipareigojimus, skatinant taiką, klestėjimą, saugumą, demokratiją ir žmogaus teises transatlantiniame regione ir visame pasaulyje. Ministras kvietė JAV prisidėti stiprinant NATO sąjungininkų ir ES solidarumą.

LR URM

### LIETUVOS FINANSŲ MINISTRĖ G. SKAISTĖ PASIRAŠĖ SUTARTĮ SU EUROPOS KOMISIJA

Rugpjūčio 5 d. Lietuvos finansų ministrė Gintarė Skaistė pasirašė susitarimą su Europos Komisija (EK) dėl 2,225 mlrd. eurų „Naujos kartos Lietuva“ plano finansavimo. Oficialiai sutartis sudaryta tarp EK ir Lietuvos Respublikos.

„Šiuo susitarimo pasirašymu užbaigiamas „Naujos kartos Lietuva“ plano rengimo etapas ir prasideda jo įgyvendinimas. Europoje planas įvertintas puikiai, dabar turėsime pasirengti jo realizavimui ir imtis būtinų reformų. Esu įsitikinusi, jog planas ženkliai prisidės prie reikalingų pokyčių aukštos pridėtinės vertės spartesniame kūrime, skaitmeninimo, žaliojo kurso, geresnių švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų teikimo“, – pažymėjo ministrė G. Skaistė.

Šio susitarimo pagrindu Lietuva gaus 13 proc. „Naujos kartos Lietuva“ planui numatytų 2,225 mlrd. eurų avansinį mokėjimą – 289 mln.



Lietuvos finansų ministrė Gintarė Skaistė pasirašė susitarimą su Europos Komisija (EK).

LR FM

eurų. Numatoma, jog pinigai Lietuvą pasieks vasaros pabaigoje-rudens pradžioje. Nuo 2022 m. likusios numatytos lėšos Lietuvą pasieks etapais tik įgyvendinus susiplanuos rodiklius – tai yra vienas pagrindinių šio plano išskirtinumas.

Anot ministrės, plane numatytos reformos ir investicijos sukurs ilgalaikį pozityvų ekonominį efektą, didins potencialų ūkio augimą bei stiprins šalies atsparumą ateities sukrėtimams.

Prognozuojama, kad kiekvienas „Naujos kartos Lietuva“ plano įlietas euras atneš beveik dvigubą realaus BVP grąžą.

Šiomet valstybės biudžete numatyti 149 mln. eurų „Naujos kartos Lietuva“ plano projektams įgyvendinti bus skiriami pradėti investicijas 200 MW energijos kaupimo įrenginių įrengimui, Tūkstantmečio mokyklų programos įgyvendinimui ir švietimo skaitmeninių inovacijų plėtrai.

LR FM

### ESBO NUOLATINĖJE TARYBOJE – SOLIDARUMAS IR PARAMA LIETUVAI

Rugpjūčio 12 dieną vykusiame Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Nuolatinės tarybos posėdyje buvo aptarta padėtis Baltarusijoje praėjus vieneriems metams po suklastotų Baltarusijos Prezidento rinkimų 2020 metų rugpjūčio 8 dieną ir su jais susijusių precedento neturinčių represijų šioje šalyje kontekste.

Posėdžio metu pasisakiusios ESBO dalyvaujančių šalių delegacijos pasmerkė Aliksandro Lukašenkos režimo represijas prieš Baltarusijos žmones, sisteminius žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pažeidimus, susidorojimą su pilietine visuomene, nepriklausoma žiniasklaida, piliečiais, reikalaujančiais demokratinių

permainų. Delegacijų atstovai reikalavo, kad A. Lukašenkos režimas nedelsiant nutrauktų visas šias represijas, paleistų politinius kalinius, pradėtų visapimančią dialogą su Baltarusijos visuomene, surengtų naujus, laisvus ir sąžiningus Prezidento rinkimus, kuriuos stebėtų ESBO Demokratinė institucijų ir žmogaus teisių biuro (ODIHR)

stebėtojai, įgyvendintų kitas profesoriaus Wolfgango Benedeko ataskaitos, parengtos pagal ESBO Maskvos mechanizmą, rekomendacijas.

Didelė dalis delegacijų griežtai pasmerkė A. Lukašenkos režimo bandymus instrumentaliuoti neteisėtą migraciją vykdam hibridinę ataką prieš Europos Sąjungą (ES) ir Lietuvą, pabrėžė

savo solidarumą su Lietuva. Vieningai pareikšta, kad ši ataka yra režimo kerštas už principingą ES ir Lietuvos laikyseną to, kas vyksta Baltarusijoje atžvilgiu, už Lietuvos paramą baltarusiams, kovojantiems už savo šalies demokratinę ateitį.

Lietuva padėjo savo sąjungininkams ir partneriams už labai svarbų solidarumą ir paramą.

LR URM

## SU JAV KONGRESO NARIAIS SUSITIKĘS MINISTRAS A. ANUŠAUSKAS: „JAV PAJĖGOMS LIETUVOJE SIEKIAME SUKURTI NUOLATINIUS NAMUS“



JAV kongreso narių delegacija Lietuvos krašto apsaugos ministerijoje. *G.Maksimovic-Alkema/KAM nuotr.*

Lietuvos krašto apsaugos ministras **Arvydas Anušauskas** rugpjūčio 12 d. susitiko su Lietuvoje apsilankiusiais JAV kongreso nariais **Adamu Smithu**, **Ricku Larsenu** ir **Stevenu Palazzo**, su kuriais aptarta Lietuvai teikiama JAV parama ir jos teigiamas poveikis vystant Lietuvos kariuomenės pajėgumus.

Ministras bendraudamas su svečiais pabrėžė, kad JAV pajėgų buvimas Lietuvoje yra

efektyviai veikiantis Rusijos ir Baltarusijos atgrasymo faktorius. A. Anušauskas patvirtino, jog turimas tikslas – užtikrinti, kad šis buvimas būtų nuolatinis. Todėl Lietuva toliau stengiasi gerinti JAV karių apgyvendinimo sąlygas.

„Labai džiaugiamės, kad naujasis JAV batalionas Lietuvoje dislokuojamas dar prieš „Zapad“ pratybas. Saugumo situacija regione yra itin įtempta ir JAV karių buvimas

Lietuvoje „Zapad“ pratybų metu ženkliai sustiprins mūsų saugumą. Džiaugiamės vėl matydami JAV karius Lietuvoje. Savo ruožtu, siekiame JAV pajėgoms Lietuvoje sukurti nuolatinis namus, kad jų buvimas čia būtų nuolatinis. Jau dabar Lietuvoje turime parengtą infrastruktūrą ir puikias sąlygas nuolatinėms JAV pajėgų rotacijoms. Taip pat kuriame modernią infrastruktūrą pratyboms ir mokymams“, –

sakė A. Anušauskas.

„Esame dėkingi JAV už teikiamą paramą Lietuvos karinių pajėgumų vystymui. Kartu su jumis galime greičiau sukurti kertinius pajėgumus tiek Lietuvoje, tiek ir visame regione. Mes taip pat itin rimtai žiūrime į savo kariuomenės stiprinimą: gynybai skiriame ne mažiau nei 2 proc. nuo BVP, iki 2024 m. planuojame šį procentą padidinti iki 2,2 proc.“, – bendraudamas su JAV kongreso nariais pridūrė ministras.

Po susitikimo su ministru svečiai išvyko į Pabrąde, kur kartu su viceministru Žilvinu Tomkumi aplankys naująją JAV karių rotaciją Lietuvoje.

A. Smithas yra JAV kongreso Atstovų rūmų Ginkluotųjų pajėgų komiteto pirmininkas, o R. Larsenas yra to paties komiteto narys. Su jais į Lietuvą atvykęs S. Palazzo yra Atstovų rūmų Asignavimų komiteto narys.

JAV – strateginė Lietuvos partnerė ir viena pagrindinių Baltijos regiono saugumą užtikrinančių sąjungininkių.

Amerikiečiai aktyviai dalyvauja įgyvendinant saugumo užtikrinimo priemones Baltijos šalyse, stiprindami regiono saugumą ir stabilumą. Savo kariais, technika ir finansinėmis lėšomis JAV aktyviai prisideda prie mūsų regiono gynybos.

JAV parama ypatingai svarbi plėtojant Lietuvos gynybinius pajėgumus. Viena prioritetinių sričių – oro gynyba. Paramos lėšomis taip pat įsigyjami universalūs sraigtasparniai „Black Hawk“, šarvuotieji visureigiai JLTV, bepiločių orlaivių sistemos, ryšio ir stebėjimo priemonės, simuliacinės sistemos, prieštankinė ginkluotė ir raketos, kibernetinio saugumo įranga. Su JAV pagalba plėtojama karinė infrastruktūra Ruklos ir Pabradės poligonoose bei Karinių oro pajėgų bazėje Šiauliuose.

JAV skiriama parama Lietuvai yra itin reikšmingas indėlis Lietuvos kariuomenės modernizacijos srityje – ji sudaro vieną dešimtąją Lietuvos gynybos investicijų. **LR KAM**

### LIETUVOJE PIRMĄ PUSMETĮ FIKSUOTAS DIDELIS KIBERNETINIŲ IŠILAUŽIMŲ SKAIČIUS

2021 m. pirmą pusmetį Nacionalinis kibernetinio saugumo centras prie Krašto apsaugos ministerijos (NKSC) registravo 1780 kibernetinių incidentų, t. y. 2 proc. daugiau negu tuo pačiu 2020 m. laikotarpiu.

Vertinant visus pirmą pusmetį registruotus kibernetinius incidentus, didžiausias pokytis nustatytas išsilaužimų kategorijoje. Per pirmą pusmetį fiksuoti 77 išsilaužimai ir tai yra 129 proc. daugiau, negu tuo pačiu laikotarpiu 2020 m. Nuo kibernetinių išsilaužimų daugiausiai kentėjo informacinių technologijų paslaugas teikiančios įmonės.

„Šis ryškus išsilaužimų padidėjimas yra susijęs su dviem pagrindinėmis priežastimis – visą pasaulį paveikusia „Microsoft Exchange“ elektroninio pašto paslaugos spraga ir Lietuvoje šį pavasarį įvykusiais net keliais stambiais asmens duomenų nutekėjimo atvejais“, – sako NKSC direktorius Rytis Rainys.

Metų pradžioje „Microsoft Exchange“ elektroninio pašto paslaugos „nulinės dienos“ (angl. *zero day*) spragą Lietuvoje turėjo bent 99 elektroninio pašto tarnybinės stotys, vasarą prisidėjo dar dvi ir rugpjūčio pradžioje šią spragą vis dar turėjo 8 elektroninio pašto tarnybinės stotys.

2021 m. pirmas pusmetis buvo išskirtinis ir dėl pasikartojančių asmens duomenų nutekėjimo atvejų („CityBee“, „LIEMISIS“, „Kilobaitas“ ir pan.). Jų metu šimtai tūkstančių Lietuvos vartotojų asmens duomenų tapo prieinami pik-tavaliams.

Vertinant pagal poveikio kriterijus, didžioji dauguma pirmą pusmetį registruotų incidentų (1725 incidentai) buvo nereikšmingo poveikio. Vidutinės reikšmės incidentams buvo priskirti 55 kibernetiniai incidentai. Iš jų, pusė (27 incidentai) fiksuoti juridinių asmenų ryšių ir informacinėse sistemose. Taip pat buvo bandoma paveikti valstybinį sektorių (10 incidentų) ir interneto paslaugų tiekėjus (4 incidentai).

Metų pradžioje buvo stebima paslaugų trikdymo (angl. *DDoS*) kibernetinių atakų tendencija. Dalis tokių išpuolių buvo nukreipta prieš mokyklų vykdytas nuotolines pamokas, t. y. sužinojus mokytojų kompiuterių IP adresus prieš juos buvo nukreipiamos atakos, taip sutrikdant nuotolinių pamokų vykdymą.

Su išsamia 2021 m. pirmo pusmečio NKSC CERT-LT ataskaita galite susipažinti čia: <http://kam.lt/download/71827/nksc%20ataskaita%202021%20i%20psm.pdf> **LR KAM**

### JUOZO LUKŠOS-DAUMANTO 100-OSIOS GIMIMO METINĖS PAMINĖTOS JO GIMTOJOJE SODYBOJE



Pranešimą skaito Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas. *Giedrės Maksimovicz-Alkema nuotr.*

Rugpjūčio 14 d. Juodbūdžio kaime Prienų rajone vyko svarbiausias Juozo Lukšos metų renginys, minint partizano 100-ąsias gimimo metines.

„Juozo Lukšos nuopelnai rezistenciniam judėjimui yra didžiuliai, jis buvo vienas pirmųjų, kuris demaskavo agentus, išsiskverbčius į partizaninį judėjimą, ir už garsių patriotinių kalbų atpažino išdaviką“, – kalbėjo krašto apsaugos ministras **Arvydas Anušauskas**. „J. Lukša savuoju laiku padarė viską, ką galėjo, ir mūsų atmintis, gyvoji atmintis visą laiką turi būti budri. Tikiu, kad šis 100-mečio minėjimas įkvėps darbams Lietuvai, mūsų bendrai valstybei,“ - linkėjo ministras.

**Juozui Lukšai-Daumantui** buvo suteiktas Prienų miesto

garbės piliečio vardas (po mirties). Garbės piliečio regalijas Prienų rajono savivaldybės meras **Alvydas Vaicekuskas** J. Lukšos žmonos **Nijolės Bražėnaitės-Lukšienės-Paronetto** valia perdavė saugoti Prienų krašto muziejui.

Krašto apsaugos ministras A. Anušauskas Lietuvos valstybės vėliavą, 2020 m. plevėsavusią Gedimino pilies bokšte, už kryptingą pilietinę veiklą įteikė Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazijai.

Daug dėmesio ir klausimų sulaukė diskusijose ir pokalbiuose dalyvavę J. Lukšos asmenybę ir veiklą tyrinėjantys pašnekovai: krašto apsaugos ministras A. Anušauskas, Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos direktorius **Vidmantas Vitkauskas**, Lie-

tuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorius **Arūnas Bubnys**, klubo „Partizanas“ vadovas **Ramūnas Skvireckas**. Koncertinėje dalyje buvo skaitomi laišakai iš netrukus pasirodysiančios knygos „Apie anuos nepamirštamus laikus: Nijolės Bražėnaitės ir Juozo Lukšos susirašinėjimas“, grojo Lietuvos kariuomenės orkestras, dainavo Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė **Veronika Povilionienė**, folkloro ansambliai „**Blezinga**“ ir „**Ratilai**“, solistė **Girmantė Vaitkutė**.

Parodų, istorinių ekspozicijų, krašto apsaugos sistemos padalinių prisistatymų, estafečių ir edukacinių žaidimų erdvėse kiekvienas atrado sau įdomių užsiėmimų. **LR KAM**

## OKUPACIJŲ IR LAISVĖS KOVŲ MUZIEJUJE APSILANKUSIAM LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTUI IŠSAKYTOS PROBLEMOS DĖL PARTIZANŲ PALAIKŲ PAIEŠKŲ



Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda rugpjūčio 10 d. apsilankė Okupacijų ir laisvės kovų muziejuje. [www.genocid.lt](http://www.genocid.lt)

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda 2021 m. rugpjūčio 10 d. apsilankė Okupacijų ir laisvės kovų muziejuje. Vaikščiodamas muziejaus koridoriais, kuriuose pusė amžiaus buvo vykdomi ir planuojami sovietų nusikaltimai lietuvių tautai, šalies vadovas iš klausė muziejaus direktoriaus Eugenijaus Peikštenio pasakojimą apie buvusį KGB vidaus kalėjimą, mirties nuosprendžių vykdymo patalpą, apie ginkluotą pasipriešinimą ir jį slopinusių sovietinių budelių žiaurumus.

Po ekspozicijų apžiūros Lietuvos Respublikos Prezidentas susitiko su partizanų

palaiškų paieškas vykdančiais Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro darbuotojais ir aptarė pagrindines problemas, dėl kurių eilinių partizanų bei iškilių laisvės kovotojų paieškų ir atpažinimo procesas yra lėtesnis negu norėtųsi.

„Patikimas palaikų atpažinimas įmanomas tik gretinant žuvusio/nužudyto asmens ir jo giminaičių genetinius (DNR) mėginius, tad kiekvienu atveju reikia surasti ne tik laisvės kovotojo užkasimo vietą, bet ir jo giminaičius bei paimti iš jų DNR mėginius – šį darbą ap sunkina tai, kad nuo tiriamo

laikotarpio praėjo 70 metų ir dėl šios priežasties nelengva surasti ieškomų asmenų gyvų giminaičių”, – Prezidento dėmesį atkreipė Eugenijus Peikštenis.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorius dr. Arūnas Bubnys pristatė finansinius planus dėl Paieškų ir identifikavimo skyriaus įsteigimo, pasidalino naujienomis dėl galimo tarptautinio bendradarbiavimo su Lenkijos Respublika – konkrečiau Lenkijos tautos atminties instituto Paieškų ir identifikavimo biuru. Savo versijas dėl Juozo Daumanto Lukšos palaikų paieškos iš-

sakė istorikai Dalius Žygelis, Rimantas Zagreckas, Rytas Narvydas.

„Laisvės kovų dalyvių paieškose įvykus proveržiui atsirado tikimybė greičiau ir sėkmingiau vykdyti šią valstybiškai svarbią funkciją, tai suaktyvino ir savo giminaičių bei ieškančių Lietuvos piliečius: Centras jau yra sulaukęs dešimčių raštiškų asmenų ir organizacijų prašymų surasti žuvusius laisvės kovotojus, artimuosius ir gimines. Akivaizdu, kad laikui bėgant šis prašymų srautas didės”, – pastebi Centro vadovas dr. Arūnas Bubnys.

„Partizanų tema iš tikrųjų man yra asmeniškai svarbi – mes iš pagarbos šitų žmonių atminimui turime viską, kas įmanoma padaryti”, – susitikime centro darbuotojams kalbėjo Jo Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidentas. Jis pasidalino savo įspūdžiais iš susitikimo su Juozo Lukšos Daumanto gyvenimo meile, žmona Nijole Braženaite bei viltimis surasti ir šio legendinio Lietuvos kario amžino poilsio vietą. „Viltį, su kuria grįžau iš JAV į Lietuvą sustiprino tuo metu sėkmingos Adolfo Ramanausko-Vanago palaikų paieškos”, – sakė Prezidentas, kalbėdamas šias paieškas ilgus metus vykdžiusiems centro istorikams, taip pat susitikime dalyvavusiam archeologui.

Susitikime aptarta ir Lukšos paieškų problema bei galimos išeitys dėl šios vals-

tybės istorinei atminčiai aktualios erdvės paskirties. Išsamia šios problemos apžvalgą atliko profesorius Algis Vyšniūnas, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vyr. patarėjas memorialiniams klausimams.

„Problema susiformavo, kai buvo pamesta valstybinė logika ir į aikštę pradėta žiūrėti ne kaip į valstybės urbanistinę erdvę, bet kaip į socialinei paskirčiai skirtą vietovę miesto centre”, – pastebėjo A. Vyšniūnas.

Žuvusių/nužudytų laisvės kovotojų buvo apie 20 tūkstančių ir dauguma jų palaikų nerasti iki šiol. Daug metų laisvės kovotojų paieškos buvo nesėkmingos, nes okupacinės represinės struktūros slėpė užkasimo vietas, nepalikė raštiškų duomenų apie jas. Nuo pirmųjų tyrimų 2004 m. Centrai atlikus svarbų tyrimą ir pasitelkus archeologus, Valstybinės teismo medicinos ekspertizės bei Vilniaus universiteto darbuotojus, pavyko surasti ir identifikuoti 13 partizanų ir 2 rėmėjų palaikus visoje Lietuvoje.

Už šį darbą LR Prezidento institucija, šalies Vyriausybė, Lietuvos kariuomenė paieškų dalyvius įvertino apdovanojimais, taip pabrėždama šių paieškų svarbą valstybės mastu. Žuvusių Lietuvos laisvės kovotojų palaikų paieškos ir jų rezultatai sukėlė didelį susidomėjimą visuomenėje ir žiniasklaidoje.

[www.genocid.lt](http://www.genocid.lt)

### „PAUKŠČIŲ TAKAIS TU IŠSKRIDAI”

Š.m. rugpjūčio 11 d. atidaryta Lietuvos nacionalinio muziejaus kartu su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru bei kitais partneriais parengta paroda „Paukščių takais tu išskridai”, skirta partizano Juozo Albino Lukšos (slap. Daumanto, Skirmanto ir kt.) 100-osioms gimimo ir 70-osioms žūties metinėms. Renginio atidaryme koncertavo grupė „Skyle”, atlikusi partizanų dainas.

„Mano čia per ilgą „svečiamasis” man tiesiog kelia didžiausią nerimą, skausmą ir pasibaisėjimą”, - taip būdamas Paryžiuje 1949 m. vasarą savo skaudulius draugams liejo partizanas Juozas Albinas Lukša, kurio dėka okupuota Lietuva buvo sujungta su Vakarų pasauliu.

J. A. Lukša (g. 1921 m.) partizanauti pradėjo 1945 m. rudenį, du kartus kirto geležinę uždangą, į Vakarus slapta pernešė partizanų dokumentus bei

nuotraukas, informavo apie padėtį Lietuvoje. 1947 m. gruodį slapta sieną kirto antrą kartą, pasidavė švedų pareigūnams, o netrukus ėmėsi aktyvios veiklos, ieškodamas kontaktų su lietuvių emigrantais ir jų organizacijomis Prancūzijoje. Daugiausia bendravo su Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto atstovais, dalyvavo Baden-Badeno pasitarime, Daumanto slapyvardžiu parašė prisiminimų knygą „Partizanai už geležinės uždangos”, susituokė su Nijole Braženaite (tačiau neslėpė, kad jo pirmoji „žmona” yra Lietuva). 1948-1950 m. mokėsi Prancūzijos ir JAV žvalgų mokyklose, galiausiai 1950 m. rudenį desantininku grįžo į Lietuvą. Aktyviai veikė kovotojų gretose, kol buvo išduotas ir – būdamas trisdešimties – 1951 m. rugsėjo 4 d. žuvo.

J. A. Lukšos indėlių laisvės kovoje įvertino ir patys partizanai. Lietuvos laisvės

kovos sąjūdžio sprendimu, J. A. Lukša buvo apdovanotas reikšmingiausiu – Laisvės kovotojo Karžygio vardu. Toks partizanų apdovanojimas

suteiktas tik 8 laisvės kovotojams, o J. A. Lukša buvo vienintelis, jį gavęs dar būdamas gyvas.

Parodos kuratorė Aistė

Petrauskienė. Parodoje eksponuojamos nuotraukos iš LGRTC Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus fondų.

[www.genocid.lt](http://www.genocid.lt)



Vilniuje vyko Lietuvos nacionalinio muziejaus kartu su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru bei kitais partneriais parengta paroda „Paukščių takais tu išskridai”, skirta partizano Juozo Albino Lukšos (slap. Daumanto, Skirmanto ir kt.) 100-osioms gimimo ir 70-osioms žūties metinėms.

[www.genocid.lt](http://www.genocid.lt)

## „ŠAKNYS” KOMANDOS IŠLYDĖTUVĖS

Rugpjūčio 12 d. Lemonte, šalia Pasaulio lietuvių centro esančiame Kryžių kalnelyje, vyko projekto „Šaknys” komandos išlydėtuvės.

JAV lietuvių bendruomenė kartu su JAV lietuvių jaunimo sąjunga ir Lietuvių Fondo parama vykdo projektą „Šaknys”.

Rugpjūčio 12-16 dienomis Pietų Ilinojuje projekto dalyviai Marija Čyvaitė, Austėja Stanevičiūtė, Audra Kriaučiūnaitė, Petras

Rušėnas, Gytis Kriaučiūnas, Lukas Urbonavičius, Morta Baltrusaitytė, Margarita Swissler, Gerda Šimkevičiūtė, vadovaujami Viliaus Žalpio, ieškos ir tvarkys senas JAV lietuvių kapines bei diskutuos lietuviško paveldo išsaugojimo ir lietuviškosios tapatybės temomis.

Projektas „Šaknys” suteiks iš įvairių valstijų susirinkusiam jaunimui galimybę geriau susipažinti su 70-metį šiais metais švenčiančios



Dainos Čyvas nuotr.



Dainos Čyvas nuotr.

JAV lietuvių bendruomenės istorija, savo šaknimis ir lietuvišku paveldu, užmegzti naujas pažintis. Tikimės, kad jauni lietuviai po dalyvavimo projekte turės naują požiūrį į lietuvišką paveldą ir į Lietuvos istorijos išsaugojimą bei puoselėjimą. Po projekto jau-

nimas savo bendruomenėse pristatys šio projekto tikslus, pasidalins savo patirtimi ir padės skatinti kitus lietuvius prisidėti prie JAV lietuvių bendruomenės istorijos išsaugojimo.

*JAV lietuvių bendruomenės informacija*

**PRENUMERUOKITE DIRVA**

**METAMS - \$55,**  
**PUSEI METŲ - \$40,**  
**PIRMA KLAUSE - \$78,**  
**ORO PAŠTU | UŽSIENĮ**  
**METAMS - \$130.00**

## NORTHAMPTONO MIESTE SURENGTAS JUNGTINĖS KARALYSTĖS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SĄSKRYDIS



Suvažiavimo dalyvius ir renginio svečius pasveikino ambasados antrasis sekretorius Tadas Kubilius.

LR URM

Liepos 3-4 d. Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės (JKLB) atstovai susirinko į 72-ąją organizacijos suvažiavimą.

Suvažiavimo dalyvius ir renginio svečius pasveikino ambasados antrasis sekretorius **Tadas Kubilius**.

Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės nariams ambasados diplomatas perdavė ambasadoriaus **Renato Norkaus** sveikinimus ir padėkojo už ilgametį lietuvių telkimą Jungtinėje Karalystėje, svarbiausių Lietuvos valstybės datų ir lietuviškų švenčių minėjimą, lietuvių kalbos, tradicijų ir papročių puoselėjimą bei glaudų bendradarbiavimą su ambasada bei kitomis Lietuvos valstybės institucijomis.

„Ačiū už nenuilstamą pagalbą ir susitelkimą pandemijos laikotarpiu. Jūs esate labai stipri jėga, kurios reikia Lietuvai. Nesustokite, siekite užsibrėžtų tikslų taip rodydami pavyzdį ir kitiems”, - sakė Tadas Kubilius. Aktyviausiems, labiausiai prie lietuviškosios tapatybės skatinimo ir labiausiai prie organizacijos veiklos prisidėjusiems JKLB nariams, JKLB Valdybai ir Tarybai buvo įteiktos ambasadoriaus padėkos.

Sąskrydžio metu dalyvius taip pat virtualiai pasveikino buvusi Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės pirmininkė, Seimo narė **Dalia Asanavičiūtė**, pranešimą skaitė Lietuvos policijos atašė Jungtinėje Karalystėje **Linas Pernavas**, pristatydamas paskaitą apie pokyčių

iššūkius ir apžvelgdamas su kokiomis problemomis labiausiai susiduria Lietuvos piliečiai Jungtinėje Karalystėje.

Suvažiavimo programoje dalyvavo Jungtinėje Karalystėje tarnaujantys Lietuvos kariuomenės atstovai - Plk Ltn **Eugenijus Lastauskas**, štb. srž. **Raimundas Bimba**, **Egidijus Tamašauskas** ir **Eimantas Bimba**, kurie perdavė savo patirtį jaunajai lietuvių kartai.

Suvažiavimo metu buvo išrinkta nauja organizacijos taryba ir valdyba, kuri koordinuos organizacijos veiklą ateinančius 12 mėnesių. Taip pat buvo apžvelgta JKLB ir jos skyrių veikla per praėjusius dvejus metus, aptartos būsimų renginių ir naujų iniciatyvų galimybės, finansiniai klausimai, surengtos mokymų sesijos.

Naująją Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės pirmininke

išrinkta **Alvija Černiauskaitė**, nuo praėjusių metų laikinai užėmusi šias pareigas. JKLB Tarybos pirmininke išrinkta **Virginija Stukaitė - Laniauskienė**, Lituanistinės etnokultūros ir dramos mokyklos „Bitė” direktorė.

Alvija Černiauskaitė yra PLB Švietimo reikalų komisijos pirmininkė ir Londono lituanistinio darželio-mokyklos „Obelėlė” vadovė. A. Černiauskaitė šiuo metu taip pat dirba Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės J. Šiugždinienės visuomenine konsultante lituanistinio švietimo klausimais. 2021 m. pradžioje

A. Černiauskaitei įteiktas Globalios Lietuvos apdovanojimas „Už bendrystę su Lietuvos regionais”.

Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenė (JKLB) yra Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) narė, įkurta 1947 metais. Iki 2009 m. organizacija vadinosi Didžiosios Britanijos lietuvių sąjunga. Tai seniausia JK lietuvių bendruomenės organizacija, 2017 m. paminėjusi savo veiklos 70 metų jubiliejų. JKLB sudaro 22 skyriai, pats naujausias, šių metų gegužės mėn. įsikūręs Kembridžo skyrius „Ažuolas”.

LR URM inf.



Dalis Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės (JKLB) atstovų, dalyvavusių 72-ajame organizacijos suvažiavime.

LR URM

## LIETUVOS AMBASADORIAI PROF. DR. VYTAUTO ŠIAUDYČIO KŪRYBOJE



Knygos autorius Vytautas Šiaudytis.

Leono Milčiaus nuotr.

Taip ir vadinasi nauja Lietuvos menų mėgėjų asociacijos (LMMA) „Branduma“ prezidento, Lietuvos nepriklausomųjų rašytojų sąjungos (LNRS) vicepirmininko, „Gintaro gimtinių“ redaktorės pavaduotojo, prof. dr. Vytauto Šiaudyčio parengta ir išleista knyga – „Lietuvos ambasadoriai“. Tai ne pirmoji autoriaus knyga, skirta kūrybinei Lietuvos šviesuomenei, kuri lyg ir nepriklauso oficialioms valstybinėms kūrybinėms organizacijoms, Vilniaus elitinėms gildijoms, bet yra išsibarsčiusi visoje Lietuvoje. Sutikime, kad tai juk taip pat yra labai svarbu bei reikalinga. Iš tautos

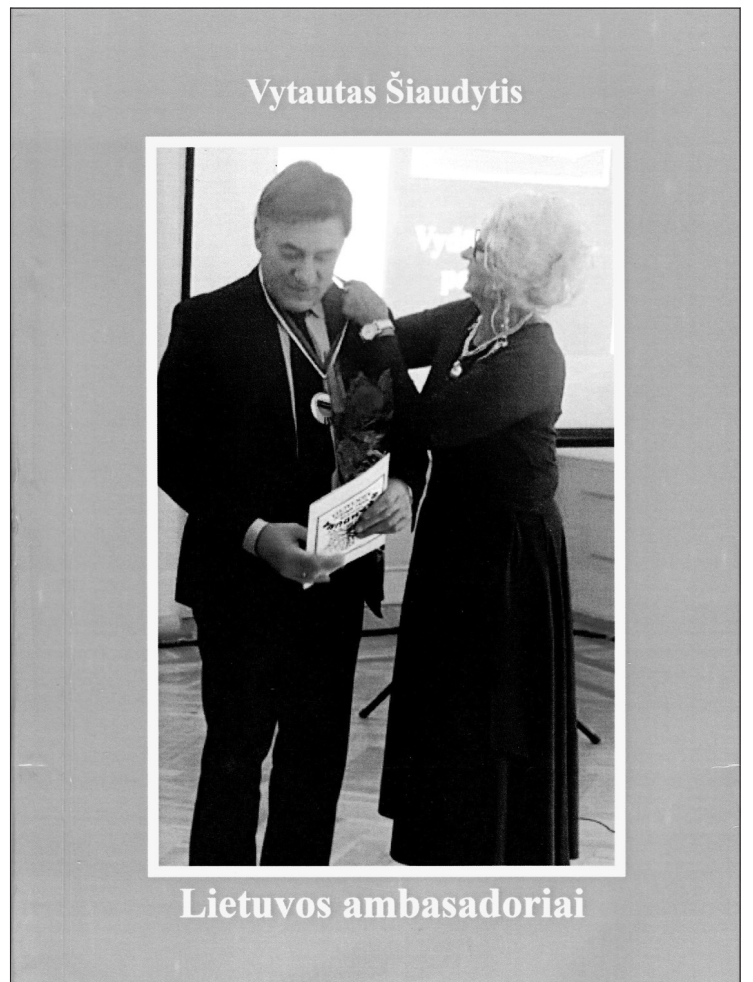
skleidžiamą šviesą. Kaip tik jo ir knygoje „Kūryba – kelias į žvaigždes“ iškeliamą pati didžiausia Dievo dovana žmogui – didesnis ar mažesnis talentas, sugebėjimas kurti įvairiose srityse. Pamatyti žmonių kūrybines kibirkštis, joms padėti plačiau, ryškiau nušvisti taip yra gera ir reikalinga.

Kaip kas gal ir gali pagalvoti, kad knygoje aprašomi tikrieji, mūsų Užsienio reikalų ministerijos skirti kitų valstybių ambasadose dirbantys, ar anksčiau dirbę mūsų žmonės. Žinoma, tokia knyga taip pat būtų labai įdomi ir reikalinga. Bet šioje knygoje, kurioje

knygos autorius, tačiau keletą tikrai norėčiau paminėti. Gal kas ir galėtų autoriui papriekaištauti, kad ir jie patys jau apie save yra daug kur kalbėję, rašę ir taip įsiamžinę, labai daug kam žinomi dabar čia, o gal ir dar toliau. Bet sutikime, kad pamatyti žmones, įvertinti jų darbus ir apie tai papasakoti kitiems tikrai reikia. Tegul tai būna geru pavyzdžiu, paskatinimu tokių temų, knygų nevengti ir kitiems.

Štai dėl kokios knygos Lietuvos nepriklausomųjų rašytojų sąjungos ir Kūrybinės raškos asociacijos „Kauno branduma“ nariai, meno mylėtojai rinkosi į Vytauto Didžiojo universiteto didžiosios Aulos salę, dalyvauti ir pasidžiaugti jau 78-osios V. Šiaudyčio knygos sutiktvėmėmis. Knygos puslapiuose – 17-os įžymių žmonių trumpos biografijos, gyvenimo, mokslinės veiklos bei pagerbimo akimirkos, papildytos foto nuotraukomis, knygos autoriaus ir kitų LNRS poetų eilėrašiais.

Pristatydamas knygą, V. Šiaudytis sakė, kad tokia mintis – parašyti knygą apie įžymius Lietuvos žmones – jam kilo seniai. Juk taip svarbu ir gerai, kad yra žmonių, kurie



Knyga „Lietuvos ambasadoriai“.

Leono Milčiaus nuotr.

visą savo gyvenimą dirbdami savo pamėgtoje srityje pasiekę profesines aukštumas, visuomet prisimena savo lietuvišką kilmę. Prieš akis ekrane prabėgusiuose knygos puslapiuose išskyla ne tik buvę politikai, bet ir mokslininkai, sporto legendos nei įvairių ir kitų profesijų žmonės, garsinę Kauną ir Lietuvą.

Apie vieną iš jų, pirmąją habil. dr., infektologę Lietuvoje, profesorę Vitaliją Bagdonienę (1924 – 2014) labai jautriai mintimis pasidalino prof., LNRS poetė Jūratė Janauskienė. Veterinarijos gyd. Juozas Radvilas pasakojo apie krepšinio legendą Vladą Garastą. Išleista knyga džiaugiasi ir aš, stebėjau ir dėkoju autoriui už jo kūrybiškumą, jautrų dėmesį žmonėms.

Ilgai dar buvo kalbama ir apie kitas knygoje aprašytas asmenybes, tautos šviesuolius – Lietuvos mokslų akademijos

akademiką Algirdą Gaižutį, Tarptautinės informatikos mokslų akademijos akademiką Mečislovą Mariūną, Lietuvos krepšinio federacijos prezidentą Arvydą Sabonį, prof. habil. dr. Aleksandrą Kriščiūną, prof. Joną Matulionį, dr. Vyda Gedvilą ir daug kitų.

Knygos pristatymą labai gražiai savo dainomis papuošė etnografinis ansamblis „Sūduva“, kurio vadovė – LNRS narė, poetė Teresėlė Varnagirienė. Knygos pristatymas baigėsi, bet kiekvieną renginio dalyvį ir toliau lydės parašyti knygoje Vytauto Šiaudyčio žodžiai: „Mylėkime gyvenimą, kurį galime mes pražingsniuoti tik vieną kartą, sėdami meilės ir gėrio sėklą. Visuomet prisiminkime savo tėvus, prisiminkime savo draugus, bičiulius, kurie jau išėjo anapilin, bet mūsų širdyse liks amžinai“.

Leonas Milčius



Prie fortepijono prof. Jūra Janauskienė.

Leono Milčiaus nuotr.

gelmių iškilusios kūrybinės asmenybės dažnai yra daug arčiau žmonių, mažų miestelių ir yra labiau suprantamos, geriau priimamos, nes tiksliau atitinka eilinių žmonių kultūrinius, jausminius poreikius.

Rodos, dar neseniai vartėme, skaitėme ir džiaugėmės gerb. V. Šiaudyčio knygomis „Lietuvos šviesuoliai“, „Šviesos ir gėrio pėdomis“, „Jų darbai garsinę Lietuvą“, net keturiomis knygomis, kurios buvo skirtos iškiliam mąstytojui Vilhelmui Starostai – Vydūnui, mūsų krepšinio legendai Vladui Garastui ir dar daug kitų. V. Šiaudyčio nepralenkiamu kūrybiniu produktyvumu galima tik stebėtis, džiaugtis ir linkėti, kad ir toliau išliktų troškimas iškelti ir nešti žmonių kūrybinių galių

vienaip ar kitaip paminėta septyniolika žmonių, nors galėtų būti ir dešimtis kartų daugiau, yra tarsi istoriniai ambasadoriai ateinančioms kartoms. Iš kitos pusės, jau atėjo laikas, kai ir mūsų kraštiečiams, kurie vienaip ar kitaip yra atsidūrę ir gyvena bei dirba kitose šalyse, reikia daugiau pasakyti, parodyti, supažindinti su Lietuvoje likusių kūrėjų darbais, platesne šviesuomene.

Šventa Lietuvos žemė visą laiką kėlė dukras ir sūnus, ne vien kaip dideles žvaigždes, bet ir mažas žvaigždeles, kurių šviesa visais laikais buvo ir liko labai svarbi lietuvių tautai, jos gyvybingumui. Suprantu, kad trumpame straipsnyje negaliu net išvardinti visų knygoje paminėtų žmonių, juo labiau juos pristatyti taip, kaip mato



Dainuoja etnografinis ansamblis „Sūduva“.

Leono Milčiaus nuotr.



## POEZIJOS PAVASARIS 2021 RUMŠIŠKĖSE

Š.m. liepos 2 d. **Tarptautinio poezijos pavasario** paukštė nutūpė Rumšiškių kultūros centro kiemelyje, kur tą dieną vyko ir **Kaišiadorių rajono savivaldybės Jono Aisčio literatūros premijos įteikimas**. Kaišiadorių rajono savivaldybės meras Vytenis Tomkus sveikino laureatus ir įteikė premijas: poetui, rašytojui, Kaišiadorių rajono garbės piliečiui **Jonui Laurinavičiui** už aistiškos dvasios puoselėjimą eilėraščių rinkinyje „Rugsėjo gėlės“ (2020) ir esė knygoje „Ažuolai žalieji“ (2020) bei poetui, prozininkui, eseistui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kultūros ir meno premijos

laureatui, šių metų Poezijos pavasario almanacho sudarytojui **Rimvydui Stankevičiui** už eilėraščių knygą „Kiaurai kūnus“ (Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2020).

Renginį vedė, Jono Aisčio poeziją ir prozą skaitė pirmosios Jono Aisčio premijos 1990 m. laureatė aktorė Virginija Kochanskytė, dalyvavo 1991 m. Jono Aisčio premijos laureatas Vytautas Aleksandras Markevičius, dainavo Tarptautinių konkursų laureatė Sigutė Trimakaitė. Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto direktorės pavaduotoja mokslo reikalams, literatūrologė dr. Žydrone Kollevinskienė pristatė Rimvydą

Stankevičių bei svečius iš Vilniaus. Savo poeziją skaitė poetas, žurnalistas Aivaras Veiknys bei muzika, dainomis užbūrė dainų autorius, atlikėjas ir aktorius Mindaugas Ancevičius.

Buvo paminėtas Rumšiškių Jono Aisčio muziejaus įkūrimo 25-metis, ir kai visos knygos buvo nupirktos, gauti autorių autografa, nusifotografavome prie beržo kiemelyje.

Buvo daug daug gilių, brandžios poezijos, dangus džugino paukščiais ir spalvomis. Tai buvo nuostabu!

**Rumšiškių kultūros centro direktorė Gražina Kazanavičienė**



Kaišiadorių rajono savivaldybės meras Vytenis Tomkus (kairėje) įteikė premiją poetui, prozininkui, eseistui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kultūros ir meno premijos laureatui, šių metų Poezijos pavasario almanacho sudarytojui Rimvydui Stankevičiui.

*Gintaro Markevičiaus nuotr.*



Š.m. Tarptautinis poezijos pavasaris Rumšiškių kultūros centro kiemelyje.

*Gintaro Markevičiaus nuotr.*



Kaišiadorių rajono savivaldybės meras Vytenis Tomkus (kairėje) įteikė premiją poetui, rašytojui, Kaišiadorių rajono garbės piliečiui Jonui Laurinavičiui.

*Gintaro Markevičiaus nuotr.*

## LIETUVA KYLA PASAULIO DOSNUMO INDEKSE – TAI AKTUALU IR KULTŪROS SRIČIAI

Pagal neseniai atnaujintą labdaros ir paramos tendencijas atskleidžiantį Pasaulio dosnumo indeksą, kurį kas treji metai sudaro tarptautinis fondas „Charities Aid Foundation“, Lietuva šiemet jau patenka į geriausiai vertinamų šalių šimtuką. 2015-aisiais pagal šį indeksą Lietuva buvo 142-oje, 2018 m. – 138-oje, o 2021 m. – 99 vietoje. Sudarant indeksą remiamasi apklausų metu respondentų pateiktais atsakymais apie tai, ar per paskutinį mėnesį jie padėjo nepažįstamiems asmenims, ar skyrė pinigų labdarai ir ar da-

lyvavo savanoriškoje veikloje.

„Sparti Lietuvos pažanga Pasaulio dosnumo indekse rodo, kad mūsų šalyje vis labiau formuojasi įpratimas skirti paramą ar dalyvauti savanoriškoje veikloje. Indekso kriterijus šiemet atitinka kone kas trečias šalis gyventojas – 28 procentai, prieš trejus metus jų tebuvo 19 procentų“, – teigia kultūros viceministras Vyginas Gasparavičius

Panašias teigiamas visuomenės požiūrio ir įpročių kaitos tendencijas rodo ir Lietuvos kultūros tarybos užsakymu atliktas tyrimas „Gyventojų

dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ – žmonių, dalyvavusių mecenatystės, labdaringoje, savanorystės, bendruomeninėje veikloje, dalis didėjo nuo 10,1 proc. 2017 m. iki 20,9 proc. 2020-aisiais.

Kultūros viceministro teigimu, toks pokytis labai svarbus kultūros sričiai, kur yra poreikis diversifikuoti gaunamas lėšas, atgaivinant ir mecenavimo tradiciją. „Todėl tarp mūsų prioritetų – ir privataus rėmimo pritraukimo kompetencijų ugdymas, ir būtinybė naudotis naujais įrankiais bei technologijomis“, – sako V. Gasparavičius, vadovaujantis kultūros ministro sudarytai įsitraukimo į mecenatystę skatinimo darbo grupei.

Darbo grupė analizuoja galimybes šalies gyventojams prisidėti prie kultūros ir medijų rėmimo fondų finansuojamų projektų, skiriant savo gyventojų pajamų mokesčio dalį. Taip

## KULTŪROS SRIČIAI – KŪRYBIŠKI LIETUVOS SKAITMENINIAI SPRENDIMAI

Pasibaigus skaitmeninių sprendimų konkursui „*Naujas knygnešys 2021*“ paaiškėjo, kas šiemet atstovaus Lietuvai pasauliniuose apdovanojimuose „*World Summit Awards*“. Kultūros ir turizmo kategorijoje „skaitmenine ambasadore“ išrinkta mobilioji programėlė *MyWonderbird*. Ji skirta lengvai ir efektyviai susiplanuoti kelionę pagal patikusią nuotraukų vietas, taip atrandant mažiau populiarias bei netikėtas vietas ir gaudant tinkamiausią maršrutą.

„Norime pasidžiaugti vis didesnę pagreitį įgaunančiu informacinių technologijų ir kultūros sričių bendradarbiavimu. Ši sinergija kuria sprendimus, leidžiančius lengviau pasiekti kultūrinį turinį, pateikti jį įdomiai ir patraukliai, aktualizuoti

pat peržiūrimos Mecenavimo įstatymo nuostatos, siekiant jo realaus efektyvumo, rengiami kiti siūlymai dėl konkrečių veiksmų didinant visuomenės ir verslo įsitraukimą į kultūros mecenatystę bei mažinant kliūtis įsitraukti į kultūros rėmimą.

**LR KM**

svarbias visuomenei temas ar padėti spręsti sektoriaus iššūkius“, – sako kultūros viceministrė Daina Urbanavičienė.

Tarp konkurso finalininkų buvo ir daugiau įdomių skaitmeninių sprendimų, pritaikomų kultūros sričiai. Jie puikiai veikia, plečiasi jų vartotojų ratas. Tai ir kultūros, meno projektų sutelktinio finansavimo įrankis *Contribee*, ir *Mobilusis sintezatorius akliesiems*, naudojamas su ekrano skaitymo programine įranga, leidžiantis valdyti savo telefoną prisilietimais, girdint lietuviškai, kas šiuo metu vyksta ekrane.

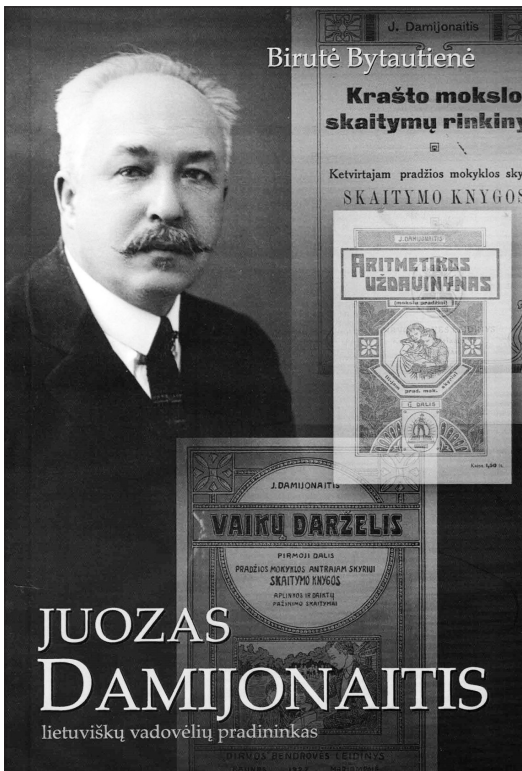
Pažymėtina ir Vilniaus Gano žydų istorijos muziejaus iniciatyva *Menas kuria toleranciją*, kurios tikslas – šiuolaikinėmis interaktyviomis priemonėmis paskatinti atvirai diskutuoti ir apie praeitį, ir apie šių laikų visuomenei jautrius klausimus, atrasti istorinius ženklus bei tolerancijos svarbą juose. Į konkurso finalą taip pat pateko įdomiai sumodeliuota Vilniaus ir LDK istorijos virtuali realybė *Orbis Lituaniae*.

**LR KM**



*Nacionalinio muziejaus LDK valdovų rūmų nuotr.*

## SUVALKIETIS – ŠVIETĖJAS, MOKYTOJAS, VADOVĖLIŲ PRADŽIOS MOKYKLOMS AUTORIS



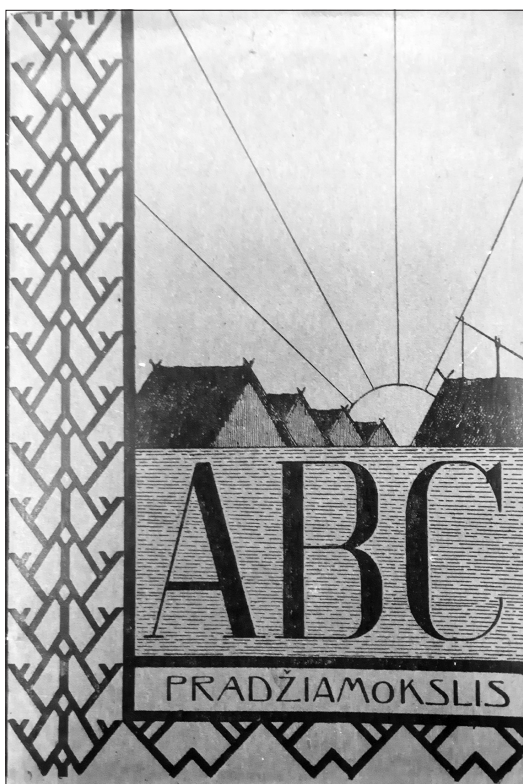
Kn. Birutė Bytautienė. Juozas Damijonaitis. Lietuviškų vadovėlių pradininkas (virš.). Išleido PLC, 2016.

Tai – Juozas Damijonaitis. Carinės Rusijos priespaudos metais jis priklausė tai Lietuvos inteligentijos kartai, kuri padėjo pamatus lietuviškai mokyklai, kovojo dėl teisės mokyti vaikus lietuvių kalba, rašė ir leido vadovėlius pradinė klasių mokiniams.

Nedaug Lietuvos švietimo istorijoje aptinkame asmenybių, turėjusių tokio masto įtaką mūsų mokyklai, kaip J. Damijonaitis.

J. Damijonaitis gimė 1871 m. rugpjūčio 3 d. (gimimo liudijimo originalas saugojamas) Marijos ir Antano Damijonaičių šeimoje tuometinėje Marijampolės apskrityje Gudelių valsčiuje, Beržiniškės kaime vidutinių valstiečių šeimoje. Be Juozo dar buvo broliai Antanas, Vincas, Feliksas ir sesuo Natalija. Senelis Izidorius anksti išmokė Juozą skaityti. Gi Juozas vaikystėje padėdavo tėvams savo menku piemenuko darbu, o vėliau vasaromis laisvu nuo mokslų laiku dirbdavo ūkyje visus darbus.

Tėvai leido jį mokslus visus sūnus. Vienas iš jų mirė būdamas klieriku. Kiti du mokėsi Veiverių mokytojų seminarijoje. Juozas baigė Višakio Rūdos pradinę mokyklą (jau ten besimokydamas skaitė „Aušrą“). Šiek tiek pasirengęs iš rusų kalbos ir aritmetikos, 1887 m. įstojo į Veiverių mokytojų seminariją, iš kurios išėjo tiek daug žymių mūsų tautos mokytojų ir



1906 m. išleistas knygos viršelis.

šviesuolių. Ten dėstė lietuvių mokytoju tėvu vadinamas T. F. Žilinskas, kuris seminaristams užduodavo lietuviškų skaitymų ir vasaros atostogoms.

J. Damijonaitis artimai bendravo su J. Poderiu. Kartu su patikimais draugais skaitė „Varpą“, „Ūkininką“, dalyvavo slaptose lietuviškose kuopelėse. Brolis Antanas tuo metu buvo gerai pažįstamas su Vincu Kudirka. Per jį J. Damijonaitis pateko į Veiverių seminaristų slaptas kuopelės, vėliau pats pradėjo žadinti lietuvių seminaristų tarpe.

1890 metų birželio mėn. su pagyrimu baigęs Veiverių mokytojų seminariją (atestato originalas saugojamas), padėjęs tėvams nudirbti laukų darbus, (tuo metu būdavo išduodamas atostogas suteikiantis pažymėjimas – saugojamas), jis pradėjo ieškoti mokytojo vietos. Tuo metu darbą gauti galėjo tik Lenkų Karalijos ribose. Darbą gavo Petrakovo gubernijoje. Mokytojavo įvairiose mokyklose apie 20 metų. Gyvendamas Lenkijoje vedė, ten gimė dvi dukros.

Visą laiką Juozas Damijonaitis ilgėjosi tėviškės, studijavo gimtąją kalbą, stengėsi kuo galėdamas padėti lietuviškai mokyklai. Bendradarbiavo slaptose darbu Lenkijoje, todėl įsidarbino Vilniuje, mokytojų kursuose, kur įsitraukė į Lietuvių mokslo draugijos veiklą. Artėjantis frontas jį su šeima nubloškė į Gomelį, vėliau – į Voronežą. Ten buvo kuriamos mokyklos lietuvių karo pabėgėlių vaikams. J. Damijonaitis 1916 – 1918 metais dėstė lietuvių kalbą, taip pat dirbo Lietuvių draugijoje nukentėjusiems nuo karo šelpti.

Kartu su kitais lietuvių visuomenės veikėjais Lietuvių mokytojų institute jis suorganizavo mokytojų kursus, dirbo lietuvių kalbos mokyklinės terminologijos komisijoje.

Nuo 1917 m. birželio 5 d. iki liepos 15 d. pats išlausė kursų lietuviams mokytojams Voroneže programą ir gavo tų kursų baigimo pažymėjimą.

1919 metais birželio mėn. švietimo organizatorius kartu su karo pabėgėlių ešelonu sugrįžo į Lietuvą. Apsigyveno Kaune. Kurį laiką dirbo

lietuvių spaudoje „Ūkininke“, „Draugijoje“, „Vilniaus žiniose“, pasirašydamas įvairiais slapyvardžiais.

Atgavus lietuvišką spaudą, 1906 m. J. Damijonaitis parengė ir Varšuvoje, J. Peslo „Saturno“ spaustuviėje, išleido savo pirmąjį lietuviškos kalbos pradžiamokslį „ABC“ (tarpininkaujant J. Poderiui, viršelis pieštas M. K. Čiurlionio, originalas saugojamas). Knygelės prakalboje J. Damijonaitis rašė: „Norėdamas palengvinti pradedamąjį mokymą vaikų, kiek galėdamas, stengiausi sutaisyti šią knygelę pagal pedagogikos ir didaktikos reikalavimus“ (kalba netaisyta).

1908 m. išleido „Trumpą lietuvių kalbos gramatiką“, vėliau – dviejų dalių „Aritmetikos vadovėlių“ (originalai saugojami).

J. Damijonaitis artimai bendradarbiavo su J. Jablonskiu, kuris patardavo ir taisė J. Damijonaičio rengiamas knygas spaudai.

Norėdamas įsigyti kvalifikuoto lietuvių kalbos mokytojo teises, J. Jablonskio patariamais, J. Damijonaitis 1909 metais Marijampolės gimnazijoje išlaikė lietuvių kalbos egzaminą ir gavo lietuvių kalbos mokytojo vardą.

1914 m. prasidėjus karui, J. Damijonaitis su šeima buvo Lietuvoje ir nebegalėjo grįžti į



Memorialinė lenta J. Damijonaičio tėviškėje.

darbą Lenkijoje, todėl įsidarbino Vilniuje, mokytojų kursuose, kur įsitraukė į Lietuvių mokslo draugijos veiklą. Artėjantis frontas jį su šeima nubloškė į Gomelį, vėliau – į Voronežą. Ten buvo kuriamos mokyklos lietuvių karo pabėgėlių vaikams. J. Damijonaitis 1916 – 1918 metais dėstė lietuvių kalbą, taip pat dirbo Lietuvių draugijoje nukentėjusiems nuo karo šelpti.

Kartu su kitais lietuvių visuomenės veikėjais Lietuvių mokytojų institute jis suorganizavo mokytojų kursus, dirbo lietuvių kalbos mokyklinės terminologijos komisijoje.

Nuo 1917 m. birželio 5 d. iki liepos 15 d. pats išlausė kursų lietuviams mokytojams Voroneže programą ir gavo tų kursų baigimo pažymėjimą.

1919 metais birželio mėn. švietimo organizatorius kartu su karo pabėgėlių ešelonu sugrįžo į Lietuvą. Apsigyveno Kaune. Kurį laiką dirbo



Birutė Bytautienė su dokumentu.

pradžios mokykloje, dėstė lietuvių kalbą mokytojų kursuose. Vėliau Švietimo ministerijos buvo paskirtas mokyklų įgaliotiniu Kauno miestui ir apskričiai, Kauno miesto instruktoriumi, inspektoriumi. Šias pareigas ėjo jau sulaukęs 50-ties, tačiau ir toliau studijavo mokyklose dėstomų dalykų metodikas, didaktiką.

1919 – 1921 metais Kaune, prof. K. Būgos ir prof. J. Jablonskio organizuotų lietuvių kalbos kursų klausytojų tarpe buvo ir J. Damijonaitis.

J. Damijonaitis dirbo ir Kauno savivaldybės švietimo komisijoje ir stengėsi, kad mieste būtų įgyvendintas visuotinis privalomas pradinis mokymas, kad daugiau lėšų būtų skiriama mokyklų reikalams, kad mokyklos turėtų savas tinkamas patalpas. Aleksote buvo pastatyta J. Damijonaičio vardo mokykla (per karą susprogdinta).

Tuo pačiu metu surasdavo laiko ir toliau rašė, tobulino, taisė ir leido naujus vadovėlius, nes jų labai trūko. 1922 metais išleido naują skaitinių knygą antram skyriui „Vaikų darželis“, 1926 m.

– „Krašto mokslo skaitymų rinkinys“, supažindinantis su krašto gamta, praeitimi, žmonėmis, papročiais ir kt. Knygos „Trumpa lietuvių kalbos gramatika“ išleista 5 laidos. Vieną laidą, skirtą Amerikos lietuvių vaikams, 1921 m. išleido „Draugo“ bendrovė Čikagoje. J. Damijonaičio knygomis mokyklose naudojosi ir tarpukariu. 1939 metais išėjo paskutinė lietuvių grama-

tikos laidą, kurią labai išstbulino J. Jablonskis.

J. Damijonaitis įrėžė savitą gilią vagą pedagogikos teorijos ir praktikos srityje. Savo asmeniniu gyvenimu ir pedagogine veikla jis buvo pavyzdžiu kolegoms mokytojams.

1925 metų pavasarį staiga (nuo pleurito) mirė vyresnioji dukra, kuri tuomet buvo gimnazijos baigia-

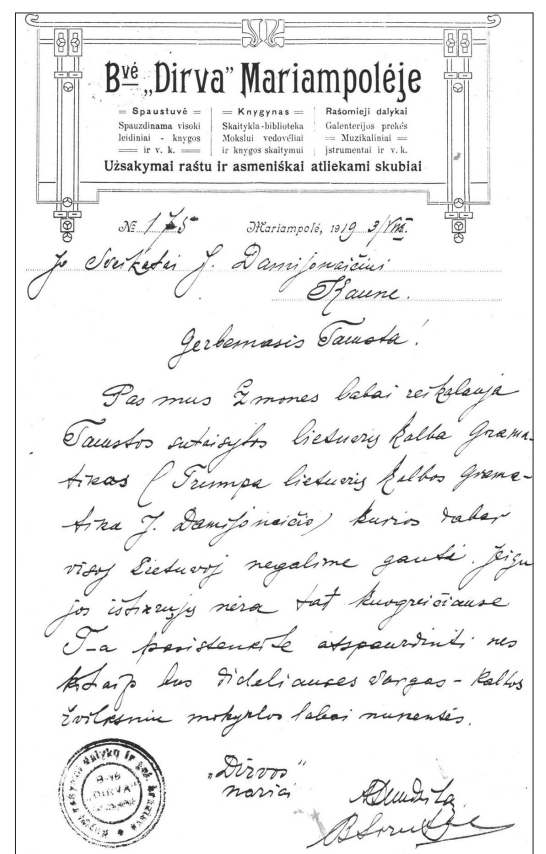
mojoje klasėje, dar nespėjusi išlaikyti egzaminų. Tėvas niekaip negalėjo susitaikyti su dukros netektimi, anot žmonos Stefanijos – nuolat verkdamas.

J. Damijonaitis, sulaukęs vos 55-rių, 1926 metų gruodžio 6 d. dėl širdies veiklos sutrikimo staiga mirė. Buvo palaidotas Senosiose miesto kapinėse šalia dukros. 1959 m., uždarius Senąsias kapines, J. Damijonaičio ir dukros Aldonos palaikai perlaidoti Petrašiūnų kapinių panteone. Ko gero, neatsitiktinai J. Damijonaičio palaikai amžinam poilsiui atgulė šalia Jono Jablonskio. Aleksote, kur gyveno J. Damijonaičiai, jo vardu pavadinta gatvė.

Šio, prieš 150 metų gimusio sūduviečio gyvenimas ir darbai liudija apie nuoširdų atsidavimą darbei, visuomeninei veiklai, ypatingą rūpestį ir pagarbą lietuvių kalbai.

2016 m. minint 145-tąsias J. Damijonaičio gimimo metines, jo gimtinėje Kazlų Rūdos savivaldybeje, Beržiniškės kaime, atidengta memorialinė lenta.

**Birutė Bytautienė**



Laiškas J. Damijonaičiui. Visos nuotraukos autorės.



## RENGINIŲ KALENDORIUS

**Rugsėjo 4 - 5 d. įvyks 2021 m. Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) Golfo turnyras,** adresu *Eagle Crest Golf Club, 1201 S. Huron St., Ypsilanti, MI 48197*. Dėl informacijos kreipkitės tel. 1- 330-242-5485.

*Dirvos inf.*

## LIEPA

**Vytautas Matulionis**

*Giedrą ir vėsią vėlyvo rudens dieną,  
Aukso lapams byrant iš vaiskaus dangaus,  
Pasodinau aš liepą, smulkialapę vieną,  
Pavargusiomis rankomis vienišo žmogaus.*

*Liekna ji buvo, ta grakšti, jauna liepaitė,  
Lanksti lyg smilga vėjo gūsių supama.  
Daili lyg nekalta šventų miškų dievaitė,  
Apdovanojanti visus gelėta šypsena.*

*Ištroškusias, ilgėjosi vandens jos šaknis,  
Gaivių gyvybės syvų buvo nuolat alkana,  
Laisčiau aš ją šaltinio tyru skysčiu –  
Kurio kiekvienas lašas buvo Dievo dovana.*

*Augo ir bujojo ta nedrąsi, liauna liepaitė,  
Jos plačiašakė lapija atgaivą man žadėjo,  
Aš jos pavėsyje buvau ramybės uostą radęs  
Ir vienatvės slegiančias kančias kentėjęs.*

*Jaukioj jos prietemoj ilsėjosi margieji sakalai,  
Vešlius jos plaukus taršė nekantruolis vėjas,  
Jos veidą švelniai glamonėjo darganų purslai,  
Jos šlamesy ištirpus, saulėlydžio giesmė aidėjo...*

*Tai buvo jos jaunystė – tie palaimingi laikai –  
Kerėjo ji visus pasakų karalaitės grožiu,  
Ten pildėsi visi nesugrąžinamų dienų sapnai;  
Ir amžinai žydėjo purpuru aplietos rožės.*

*Kai apsigaubdavo jinai gelsvų žiedų skara,  
Erdvė pritvinkdavo svaiginančiais kvapais,  
Alsuodavau aš jais giliai, giliai, krūtinė atlapa,  
Pakvipdavo padangė puošnių altorių smilkalais.*

*Triūsė lajos tankumyne pūkuotos guvios bitės,  
Gardžiavosi žiedų taurelių sultimis saldžiom,  
Ir būsimos medaus gelsvom žiedadulkėm aplipę,  
Dūzgė jos savo sutartinę – ir darniai, ir patylom.*

*Bet pavydo kirminas jos gilią, stiprią šaknis pakando...  
Išseko jos medaus šaltiniai, nuvyto vaškiniai jos žiedai,  
Veltui džiūstančios šakos pagalbos meldė gailėstingą dangų,  
Nuolankios maldos nebuvo išklaustos – liko tik stagarai.*

*Ji gėso alsinančiai lėtai... Jos atvira, gili žaizda almėjo,  
Slaugiau aš ją kantriai - žmogus bejėgis, vienišius be vilties,  
Merdėjo ji tyliai, sukepusiomis lūpomis sudiev šnabždėjo,  
Kol paskutiniame atodūsyj užmigo lediniam glėbyje mirties...*

*Ir atsivėrė mano sieloj begalinė tuštuma – grasi kiaurymė,  
Ji mena man tas nuostabias dienas ir mėlynuosius gojus,  
Kai širdis meile plakė, jaunoj, drąsioj, veržlioj krūtinėj,  
Kai kažkada, trumpam, ant žemės buvo nusileidęs rojus.*

## MIRĖ LIETUVOS DRAUGAS SERGEJUS KOVALIOVAS

2021 m. rugpjūčio 9 d. mirė pirmasis Lietuvos „Laisvės“ premijos laureatas (2011 m.), svarbus Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos platintojas, politinis kalinys, vienas garsiausių Rusijos kovotojų už laisvę ir demokratiją **Sergejus Kovaliovas**.

Sergejui Kovaliovui ėjo 92 metai, jo prasmingas gyvenimas buvo tampriai susijęs su Lietuva. S. Kovaliovas aktyviai palaikė lietuvių kovą už laisvę ir demokratiją, sovietmečiu jo pastangomis pagrindiniai lietuviški leidiniai buvo perduodami į Vakarų. Už antisovietinę veiklą S. Kovaliovas 1975 m. gruodį Vilniuje buvo nuteistas 7 metams laisvės atėmimo. S. Kovaliovas yra daugelio tarptautinių žmogaus teisių gynimo premijų laureatas, 1995 ir 1996 m. buvo nominuotas Nobelio taikos premijai. 1992 m. S. Kovaliovui įteiktas Sausio 13-osios atminimo medalis, 1999 m. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro didysis kryžius.

S. Kovaliovas gimė 1930 m. kovo 2 d. Seređyna Budos mieste (Ukraina). 1954 m. Maskvos valstybiniame M. V. Lomonosovo universitete įgijo biofiziko išsilavinimą.

Į žmogaus teisių gynimo judėjimą aktyviai įsitraukė septyntajame dešimtmetyje. 1969 m. tapo Žmogaus teisių gynimo SSRS iniciatyvinės grupės – pirmosios šalyje nepriklausomos visuomeninės žmogaus teisių gynimo asociacijos – nariu.

S. Kovaliovas su bendražygiais parengė arba pasirašė daug dokumentų dėl žmogaus teisių pažeidimų Sovietų Sąjungoje. Aktyviai prisidėjo prie pagrindinio spaudos leidybos ir platinimo. Nuo 1971 m. – vienas iš pagrindinių nelegalaus savilaidos biuletenio „Dabarties įvykių kronika“ leidėjų.

Maskvoje S. Kovaliovas susitikdavo ir bendradarbiavo su Lietuvos disidentais Nijole Sadūnaite, Petru Plumpa, Sigitu Tamkevičiumi, Alfonsu Svarinsku ir kitais. „Dabarties įvykių kronikoje“ buvo skelbiama ir apie lageriuose kalinamus lie-



Sergejus Kovaliovas. [www.genocid.lt](http://www.genocid.lt)

tuvius, tikinčiųjų persekiojimą, žmogaus teisių pažeidinėjimus bei priešiniams valdžios veiksams Lietuvoje, nuo 1972 m. pranešama apie naujus „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ numerius. S. Kovaliovas taip pat prisidėjo prie „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ platinimo, jo pastangomis leidinys buvo perduodamas į Vakarų.

1974 m. gruodžio 28 d. S. Kovaliovas buvo suimtas, apkaltintas antisovietine propaganda ir agitacija ir teisiamas Vilniuje. 1975 m. gruodžio mėn. teismas jam skyrė 7 metus laisvės atėmimo, bausmę atliekant griežto režimo lageryje, ir 3 metus tremties.

1987 m. grįžęs į Rusijos sostinę žmogaus teisių gynėjas vėl ėmėsi visuomeninės veiklos: Andrejaus Sacharovo rekomenduotas tapo vienu iš Žmogaus teisių projekto grupės prie Tarptautinio žmogaus teisių gynimo ir plėtros fondo (vėliau – Rusijos ir Amerikos žmogaus teisių grupė) pirmininkų, buvo Tarptautinio humanitarinio seminaro organizacinio komiteto nariu (1987 m.), dalyvavo kuriant spaudos klubą „Glasnost“, organizacijos „Memorial“ steigiamajame suvažiavime (1990 m. tapo vienu iš jos pirmininkų). Tuo pačiu metu S. Kovaliovas tapo Maskvos Helsinkio grupės nariu.

1990 m. S. Kovaliovas įsitraukė į aktyvią politinę veiklą, ėjo įvairias pareigas, susijusias su žmogaus teisių apsauga, Rusijos Federacijos Valstybės Dūmoje, Prezidento taryboje. 1996 m. įkūrė naują visuomeninę organizaciją – Žmogaus teisių institutą. Buvo nuoseklus Rusijos politikos Čečėnijoje kritikas. [www.genocid.lt](http://www.genocid.lt)



Lietuvių ir rusų disidentai Sergejaus Kovaliovo teismo dieną. Vilnius, 1975 m. [www.genocid.lt](http://www.genocid.lt)

## „DIRVAI“ AUKOJO:

R. Domanskis,  
Chicago, IL..... 45  
B. Mikalauskas,  
St. Petersburg, FL..... 45  
Z. Khoury,  
Mayfield Village, OH..... 20  
V. Bucmiene,  
Cleveland, OH..... 10

**Visiems aukotojams  
nuoširdžiai dėkojame**

## NUOMONĖ

### KAI KURIE TOMO VENCLOVOS TEIGINIAI

„Yra paplitęs liūdnas sąmojis“, – šio birželio proga pastebi rašytojas Tomas Venclova. „Šiandien lietuviu laikomas tas, kuris myli tėvynę ir neigia ar minimizuoja savo tautiečių dalyvavimą Holokauste.“

Tiesiog neteko girdėti tokio „samojus“, tad pirmiausia negaliu vertinti, ar jis liūdnas, ar linksmas. Bet leidžiu sau abejoti, ar jis paplitęs. Kur paplitęs? Kažkuriuose inteligentų rateliuose? Tąsyk paplitimo žinutė neteisinga.

Nesiimu vertinti, ar pasitaiko tokių, kurie maksimizuoja tautiečių dalyvavimą Holokauste. Tiesiog manau, kad nėra gera atsainiai apibendrinti visos tautos arba „tautiečių“ kokiam tikram, ar prasimanytam arba perdėtam vertinimui.

Negera, neteisinga sakyti: žydai tą ir tą, žydai tokie. negera sakyti: rusai tą ir tą, rusai tokie. negera sakyti: lietuviai tą ir tą, lietuviai tokie. Prieš 30 daugiau metų rašiau bloknotėlyje (išliko, paskelbtas) ir buvo toks pareiškimas Sąjūdžio vardu: „Nusikaltimas neturi tautybės“. Nusikaltimus daro nusikaltėliai, o ne čigonai, lietuviai ar žydai. Deja, ši nuostata nepaplito, jos nesilaikoma, užtat sėkmingai verdama tautų kiršinimo košė.

O šiandien verdama dar baisesnė – žmonių prieš žmones kiršinimo košė. Tuoj bus ji pasukta prieš šalį, prieš parlamentinę demokratiją ir nepriklausomybę. „Blogi – lauk!“

**Vytautas Landsbergis,  
Pirmasis atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovas**

**LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais  
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.**

Interneto svetainė: [WWW.WPAT930AM.COM](http://WWW.WPAT930AM.COM)

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,  
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: [amberwings@mac.com](mailto:amberwings@mac.com)

## L TOK FINANSAVIMO MODELIS – IKI ŠIOL NEPAJUDINAMAS

Lietuvos sportininkų eiseną Tokijo olimpiados atidaryme 2021 m. *Facebook*

Seimo biudžeto ir finansų komitetas ėmėsi svarstyti naują Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) finansavimo modelį. Siūloma, kad loterijų organizatoriai pervestų lėšas į valstybės biudžetą, o šis finansuotų LTOK. Esą nauja tvarka būtų kur kas skaidresnė. Bet LTOK prezidentė Daina Gudžinevičiūtė bėgsta, kad toks sprendimas atneštų daugiau žalos nei realios naudos.

#### Permainos – vardan skaidrumo

Virš Lietuvos tautinio olimpinio komiteto – tvenkiasi niūrūs debesys. Tris dešimtmečius komitetas paramą gauna organizuodamas loterijas. Tam įsteigta įmonė „Olifėja“ – didžiausia žaidėja loterijų rinkoje. Tačiau Seime svarstomas kitoks planas – paramą pradėti skirti per biudžetą.

„Kaip tai bus padaryta? Ir kas garantuos? Dabar mes turime garantuotą savo įmonę, iš kurios gauname lėšas, kurias galime planuoti ne vienerius metus į priekį. Biudžetui lėšos, kaip žinot, skiriamos tik vieniems metams. Džiugina

noras finansuoti sportą, bet taip nieks ir nepaaiškino, kaip tai bus padaryta, kaip bus garantuotos mums tos lėšos.“ – sako LTOK prezidentė Daina Gudžinevičiūtė.

D. Gudžinevičiūtė teisi – konkrečios schemos, kaip viskas veiks, dar nėra. Tačiau esamas modelis toks išskirtinis, kad vargu ar kokia kita valstybė pasaulyje galėtų juo pasigirti. Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas Mykolas Majauskas sako, LTOK, kaip didžiausias loterijų organizatorius ir pagrindinis akcininkas įstatymu numatyta dalį mokesčių perveda sau kaip paramą.

„Tokiū būdu išvengia viešųjų pirkimų įstatymo, išvengia valstybės kontrolės audito, išvengia atskaitomybės.“ – priduria parlamentaras.

Abejonių dėl skaidrumo daugiau – Seimo biudžeto ir finansų komitetui pateiktame, D. Gudžinevičiūtei adresuotame Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) laiške, pabrėžiamas susirūpinimas dėl mažėsiančio finansavimo, nors valdžia priešingai – žada

į jį didinti, jei modelis bus pakeistas. M. Majauskas tikina prašęs D. Gudžinevičiūtės rašyto laiško TOK, tačiau jo taip ir negavęs.

„Vyksta neskaidrūs dalykai LTOK. Tai yra mano nuomonė ir tai galėtų būti viena iš priežasčių, kodėl LTOK taip gina esamą loterijų mokesčių modelį. Atkreipsiu dėmesį – tokio modelio nėra niekur kitur pasaulyje. Toks modelis užtikrina nestabili finansavimą sportui. Kaip matėm, pernai mažėjo finansavimas sportui, bet LTOK kažkodėl gina tokį modelį ir tokią sistemą.“ – sako M. Majauskas.

D. Gudžinevičiūtė turi ir savų argumentų – valstybės biudžetas planuojamas metams, todėl finansavimas galėtų vėluoti. Bėdų yra ir dėl sportininkų stipendijų. Šiuo metu aukšto meistriškumo sportininkai gauna stipendijas ir iš valstybės, ir iš LTOK. Sporto federacijos atletų rengimui taip pat gauna lėšų iš dviejų šaltinių. Priėmus anksčiau minėtus pakeitimus vienas iš finansavimo šaltinių – LTOK parama – esą dingtų.

„Iš biudžetinių lėšų negali būti viena veikla finansuojama du kartus t.y. iš dviejų šaltinių. Šiuo atveju, jeigu mes gausime lėšas per ministeriją, biudžeto lėšas, tai jos negalės dubliuotis tam pačiam reikalui. Tai reiškia, jeigu federacijų finansavimas bus per ministeriją, tai mes federacijų finansuoti pagal dabar esančią tvarką negalėsime. Lygiai taip pat kaip negalėsime mokėti ir antrų stipendijų.“ – sako D. Gudžinevičiūtė. Jeigu pavyktų šį niuansą išspręsti, D. Gudžinevičiūtė komiteto siūlymams

neprieštarautų. Pasak finansų viceministrės Vaidos Česnulevičiūtės-Markevičienės, tereikia susitarti.

„Kaip atskiriame tam tikras funkcijas, ką daro vienos institucijos, ką daro olimpinis komitetas, tai iš esmės, kadangi, kai bus ta schema išdėliota ant popieriaus, suderinta su šalimis, tai tokios abejonės tikrai nebeturėtų likti.“ – sako finansų viceministrė.

#### Loterijos, lošimai ir interesai

Loterijų ir lošimo mokesčio įstatymas pastaruoju metu pakurstė daug aistrų. Generalinė prokuratūra tęsia tyrimą dėl parlamentaro Mindaugo Puidoko padėjėjo galimai siūlyto kyšio kitaip parlamentarui Matui Maldeikiui. Seimo narys Andrius Mazuronis buvo prakalbęs apie patirtą spaudimą iš sporto organizacijų dėl loterijų apmokestinimo pataisų. Apie skambučius Seimo nariams žiniasklaidai yra teigusi ir D. Gudžinevičiūtė. „Jeigu mes kalbame apie lošimų automatų, jeigu mes kalbame apie LTOK, mes kalbame apie didesnes sumas. Ir, be abejo, ten, kur didelės sumos, ne paslaptis – ten yra tam tikri interesai.

Tai aš matau konkuruojančias tam tikras grupes, kurios turi vieno ar kitų interesų. Vieni interesai, man atrodo, švaresni už kitus. Čia irgi reikia aiškiai skirti, nes kai kur mes turime iš tikrųjų labai didelių problemų.“ – sako Biudžeto ir finansų komiteto narys Matas Maldeikis.

LTOK finansavimo modelį bandyta keisti prieš trejus metus. Tą sykį dirbo ne tik Seimas, bet ir Valstybės kontrolė, Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansų ministerija. Ant stalo gulėjo pasiūlymas LTOK finansavimą didinti 38 proc., tačiau LTOK nesutiko. Nepriėmė ir kompromisinio Finansų ministerijos siūlymo: jokio finansavimo iš biudžeto, tačiau paramos gavėjas, kurio gaunama 8 proc. parama viršija 0,5 mln. eurų per metus, turi suderinti paramos panaudojimo tikslus, uždavinius ir siekiamus rezultatus su atitinkamos valdymo srities ministru. Šiandien vėl grįžta prie finansavimo iš valstybės biudžeto. Taip, kaip tą daro Ispanija, Italija, Kroatija, Prancūzija, Suomija, Švedija, Latvija ir dar daugiau valstybių.

*Žygfintas Abromaitis, LRT*

## LIETUVOS PARALIMPINĖ RINKTINĖ IŠLYDĖTA Į TOKIJO ŽAIDYNES

Rugpjūčio 13 d. Lietuvos Respublikos Prezidentūroje buvo surengtos šalies nacionalinės paralimpinės rinktinės išlydėtuvas į Tokijo vasaros paralimpines žaidynes.

Sėkmės Lietuvos atletams prieš rugpjūčio 24-ąją dieną prasidėsiančias žaidynes linkėjo prezidentas Gitanas Nausėda, paralimpiečiams įteikęs Lietuvos trispalvę

„Jūs jau esate laimėtojai, kurie savo valia ir ryžtu įrodėte, kad galima pasiekti tokių aukštumų. Žmogaus orumas ir užsispyrimas geba padaryti neįmanomus dalykus – galime tuo tik žavėtis. Išlydime su pačia geriausia nuotaika ir jaudindamiesi už jus“, – į Prezidentūros Kolonų salėje susirinkusius Lietuvos paralimpiečius kreipėsi G. Nausėda.

Prezidentui Tokijo paralimpinių žaidynių atminimo

medalį įteikė Lietuvos paralimpinio komiteto prezidentas Mindaugas Bilius. Kartu su G. Nausėda ceremonijoje dalyvavo ir pirmoji šalies ponija Diana Nausiedienė.

„Šis medalis – simbolinis, bet nuojauta man sako, jog iš Tokijo komanda atveš Lietuvai paralimpinių apdovanojimų. Pasirengimas žaidynėms dėl pandemijos buvo kitoks nei įprastai, bet aš žinau, kad sportininkai iš savęs išspaudė maksimumą. Finišo tiesioji jau arti ir aš linkiu ją kirsti užtikrintai.

Linkiu ne tik siekti medalių, bet ir mėgautis kiekviena akimirka paralimpinėse žaidynėse – šventėje, simbolizuojančioje žmogaus valios pergalę prieš negalią“, – sakė M. Bilius.

Žodį visos paralimpinės rinktinės vardu tarė Andrius Skuja, kuris Tokijo paralimpinių žaidynių atidarymo ce-

remonijoje neš Lietuvos valstybės vėliavą.

„Noriu padėkoti už suteiktą pasitikėjimą nešti Lietuvos vėliavą Tokijuje. Tai – garbė ir atsakomybė. Visos komandos vardu pažadu, kad Tokijuje už trispalvę atiduosime visas jėgas. Penkerius metus ruošėmės šioms žaidynėms ir aš tikiu, kad nenuvilsime Lietuvos žmonių“, – sakė rinktinės kapitonas A. Skuja.

Į Tokiją iš viso vyks 11 Lietuvos paralimpiečių: lengvaatlečiai Oksana Dobrovolskaja, Donatas Dundzys, A. Skuja, plaukikas Edgaras Matakas, dziudo imtynininkas Osvaldas Bareikis ir šalies vyrų golbolo rinktinė, kurią sudaro šeši žaidėjai – Mantas Brazauskis, Nerijus Montvydas, Artūras Jonikaitis, Genrik Pavliukianec, Justas Pažarauskas ir Marius Zibolis. *LRT*

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!



1385 Andrews Avenue  
Lakewood, Ohio 44107  
216-228-1996 or 800-577-1996  
[latvian@ameritech.net](mailto:latvian@ameritech.net)

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM  
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1<sup>st</sup> and 3<sup>rd</sup> Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

[www.latvianclevelandcu.org](http://www.latvianclevelandcu.org)

[www.facebook.com/latvianclevelandcu](https://www.facebook.com/latvianclevelandcu)



## JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.  
William J. Jakubs Jr.  
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185<sup>th</sup> Street, Cleveland, OH 44119  
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095  
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,  
Teikianti jaukią atmosferą liudėsio valandoje.  
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.